

Bryssel 4.4.2023
COM(2023) 184 final

KOMISSION KERTOMUS

Kilpailupolitiikkaa koskeva kertomus 2022

{SWD(2023) 76 final}

1. Johdanto	1
2. Komission rooli ulkoisten talouden häiriöiden lieventämisessä häiriötilanteissa oli ratkaiseva	2
2.1 Kriisiajan tilapäisten valtiontukipuitteiden hyväksyminen talouden tukemiseksi Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäyksen ja energiahätätilaa koskevan tiedonannon perusteella	2
2.2 Talouden tukemiseksi covid-19-pandemian yhteydessä hyväksyttyjen valtiontukitoimenpiteiden tilapäisten puitteiden asteittainen poistaminen	4
2.3 Elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpano	5
3. Kilpailusäännöt tulevienkin tarpeiden mukaisiksi – laajan poliittisen toimintaohjelman edistymisen	5
3.1 Lainsäädäntöaloitteet kilpailupolitiikan välineistön vahvistamiseksi	5
3.2 Kilpailunrajoituksia ja yrityskeskittymiä koskevien sääntöjen ja ohjeiden päivittäminen uusien haasteiden mukaan	7
3.3 Valtiontukea koskevien sääntöjen ja ohjeiden päivittäminen uusien haasteiden mukaan	11
3.4 Kilpailun pääosaston työmenetelmien nykyaikaistaminen vastaamaan nykyisiä ja tulevia täytäntöönpanotarpeita	14
4. Kilpailupolitiikan täytäntöönpano edisti komission päätavoitteiden saavuttamista	15
4.1 Kilpailupolitiikan täytäntöönpano edisti digitaalista siirtymää ja vahvojen ja häiriönsietokykyisten sisämarkkinoiden syntymistä	16
4.2 Kilpailupolitiikan täytäntöönpano edisti vihreää siirtymää	23
4.3 Kilpailupolitiikka edisti ihmisten hyväksi toimivaa taloutta	26
5. Kilpailupolitiikka eurooppalaisessa ja maailmanlaajuisessa kontekstissa	28
5.1 Voimien yhdistäminen eurooppalaisen ja maailmanlaajuisen kilpailukulttuurin muovaamiseksi	28
5.2 Kilpailupolitiikkaa koskeva maailmanlaajuinen yhteistyö	29

1. Johdanto

Euroopan komission, jäljempänä 'komissio', Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle laatimassa vuotuisessa kilpailukertomuksessa 2022 tehdään selkoa EU:n kilpailupolitiikan ja sen täytäntöönpanon tärkeimmistä kehitysaskeleista vuonna 2022.

Eurooppa elää mullistavia ja epävarmoja aikoja. Vuoden 2022 alkaessa covid-19-pandemia väistyi ja EU:n talous alkoi elpyä. Useimpien EU-maiden elpymis- ja palautumissuunnitelmat otettiin käyttöön ja ensimmäiset maksut suoritettiin jäsenvaltioille, mikä vauhditti EU:n elpymistä hyvin kohdennettujen investointien avulla. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan on aiheuttanut välittömiä ja vakavia häiriöitä EU:n taloudessa ja edellyttänyt koordinoituja toimia riittävien ja kohtuuhintaisten energiatoimitusten varmistamiseksi, talouden ja rahoituksen vakauden turvaamiseksi, elintarviketurvan varmistamiseksi sekä heikossa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseksi. Vaikka näihin haasteisiin on vastattu, vihreän ja digitaalisen siirtymän käytännön toteuttamista koskevat velvollisuudet on yhä täytettävä.

Komissio hyödynsi puheenjohtaja Ursula von der Leyenin johdolla käytettävissään olevia poliittisia välineitä luodakseen ja pannakseen täytäntöön politiikkayhdistelmän, jolla pyritään lieventämään Venäjän Ukrainaa vastaan käymän sodan kielteisiä vaikutuksia koko EU:n talouteen sekä sen yrityksiin ja kansalaisiin ja samalla lopettamaan vaiheittain covid-19-pandemian torjumiseksi toteutetut EU:n hätätoimenpiteet.

Komissio hyväksyi maaliskuussa 2022 kriisiajan tilapäiset valtiontukipuitteet, joiden ansiosta jäsenvaltiot voivat tukea nykyisestä geopoliittisesta kehityksestä vakavasti kärsineitä yrityksiä ja aloja EU:n valtiontukisääntöjen mukaisesti. Vastauksena maailmanlaajuisten energiamarkkinoiden häiriöihin komissio hyväksyi toukokuussa 2022 REPowerEU-suunnitelman¹ (jonka luonnos julkaistiin maaliskuussa 2022²). Suunnitelmassa esitetään etenemistapoja EU:n energia-alan mukauttamista, korkeiden energiahintojen torjumista ja fossiilisten polttoaineiden tuonnista riippuvuuden vähentämistä varten. Komissio ehdotti lokakuussa 2022 uutta hätäasetusta, jolla pyritään lieventämään kaasun korkeiden hintojen vaikutuksia EU:ssa muun muassa yhteishankintojen avulla.³

¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *REPowerEU-suunnitelma* (COM(2022) 230 final, 18.5.2022).

² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *REPowerEU: Kohtuuhintaisempaa, varmempaa ja kestävämpää energiaa koskevat yhteiset eurooppalaiset toimet* (COM(2022) 108 final, 8.3.2022).

³ Ehdotus: Neuvoston asetus yhteisvastuun lisäämisestä kaasuhankeiden paremman koordinoinnin, rajat ylittävän kaasu kaupan ja luotettavien viitehintojen avulla (COM(2022) 549 final, 18.10.2022).

Komissio jatkoi vuonna 2022 EU:n kilpailupolitiikan kattavaa arviointia varmistaakseen, että kaikki täytäntöönpanovälineet soveltuvat nykyisiin ja tuleviin haasteisiin.⁴ Lisäksi hyväksyttiin uusia lainsäädäntövälineitä, jotka täydentävät kilpailupolitiikan välineitä.

Digimarkkinasäädös⁵ tuli voimaan marraskuussa 2022, ja sitä sovelletaan toukokuusta 2023 alkaen. Sen tavoitteena on pitää digitaaliset markkinat kilpailullisina ja lopettaa verkkoalustatalouden portinvartijoina toimivien yritysten epäoikeudenmukaiset käytännöt. Lisäksi ulkomaisia tukia koskeva asetus hyväksyttiin marraskuussa 2022, ja se tulee voimaan vuonna 2023. Asetuksella korjataan sisämarkkinoilla vallitseva sääntelyvaje, joka johtuu siitä, että EU:n ulkopuolisten maiden hallitusten myöntämiä markkinoita vääristäviä tukia ei tällä hetkellä valvota, kun taas jäsenvaltioiden myöntämiä tukia valvotaan tiiviisti EU:n valtiontukisääntöjen mukaisesti.

Sisämarkkinaohjelma⁶ ja sen kilpailupolitiikan osa-alue takaavat vakaan rahoituksen toimintapoliittisille ja täytäntöönpanohankkeille, joilla lisätään kansainvälistä yhteistyötä ja edistetään kilpailupolitiikkaa.

Kriisiaikoina EU:n kilpailusääntöjen tehokas täytäntöönpano on tärkeämpää kuin koskaan. Komissio jatkoi vuonna 2022 kilpailunrajoituksiin, yrityskeskittymien valvontaan ja valtiontukien valvontaan liittyvien kilpailusääntöjen täytäntöönpanoa kansalaisten ja kaikenkokoisten yritysten hyväksi. EU:n kilpailupolitiikka, erityisesti valtiontukipolitiikka, oli edelleen keskeinen osa EU:n monitahoista kriisinhallintaa.

2. Komission rooli ulkoisten talouden häiriöiden lieventämisessä häiriötilanteissa oli ratkaiseva

2.1 Kriisiajan tilapäisten valtiontukipuitteiden hyväksyminen talouden tukemiseksi Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäyksen ja energiahätätilaa koskevan tiedonannon perusteella

Hillitäkseen Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan EU:hun aiheuttamia kielteisiä sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia komissio hyödynsi jälleen – muiden poliittisten välineiden ohella – valtiontukisääntöjen joustavuutta. Komissio hyväksyi kriisiajan tilapäiset valtiontukipuitteet⁷, jotta jäsenvaltiot voivat korjata sellaisten yritysten likviditeettivajeen, jotka

⁴ Komission tiedonanto *Kilpailupolitiikka valmiina uusiin haasteisiin* (COM(2021) 713 final), 18.11.2021.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2022/1925, annettu 14 päivänä syyskuuta 2022, kilpailullisista ja oikeudenmukaisista markkinoista digitaalialalla ja direktiivien (EU) 2019/1937 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta (digimarkkinasäädös) (EUVL L 265, 12.10.2022, s. 1).

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/690, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, sisämarkkinoita, yritysten, mukaan luettuna pienten ja keski suurten yritysten, kilpailukykyä, kasvi-, eläin-, elintarvike- ja rehualaa ja Euroopan tilastoja koskevan ohjelman (sisämarkkinaohjelma) perustamisesta ja asetusten (EU) N:o 99/2013, (EU) N:o 1287/2013, (EU) N:o 254/2014 ja (EU) N:o 652/2014 kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 153, 3.5.2021, s. 1). Asetusta sovelletaan taannehtivasti 1. päivästä tammikuuta 2021.

⁷ Komission tiedonanto *Valtiontukitoimenpiteitä koskevat tilapäiset kriisipuitteet talouden tukemiseksi Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen* (EUVL C 426, 28. 10.2022, s. 1). Näillä kriisiajan tilapäisillä valtiontukipuitteilla korvattiin 23. maaliskuuta 2022 hyväksytyt kriisiajan tilapäiset valtiontukipuitteet (EUVL C 131I, 24.3.2022, s. 1), sellaisina kuin ne olivat muutettuina 20. heinäkuuta 2022 tehdyillä muutoksilla (EUVL C 280, 21.7.2022, s. 1).

kärsivät suoraan tai välillisesti Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen aiheuttamasta vakavasta talouden häiriöstä ja hyökkäyksen välittömistä ja välillisistä vaikutuksista, kuten unionin ja sen kansainvälisten kumppanien määräämistä pakotteista ja Venäjän vastatoimenpiteistä. Komissio seurasi ja arvioi vuonna 2022 tiiviisti kehitystä selvittääkseen, tarvitaanko valtiontukisääntöihin muita väliaikaisia muutoksia.

EU:n on nopeutettava uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa ja vauhditettava energiatoimitustensa hiilestä irtautumista REPowerEU-tavoitteiden mukaisesti.⁸ Tämän vuoksi komissio muutti heinäkuussa 2022 kriisiajan tilapäisiä valtiontukipuitteita siten, että jäsenvaltioiden on helpompi ottaa käyttöön uusiutuvia energialähteitä ja teollisuuden hiilestä irtautumista koskevia tukiohjelmia. komissio jatkoi lokakuussa 2022 tilapäisten valtiontukipuitteiden voimassaoloa⁹ 31. joulukuuta 2023 saakka ja muutti niitä siten, että niillä vastataan jäsenvaltioiden muuttuviin tarpeisiin tukea talouttaan Venäjän Ukrainaan tekemän ja edelleen jatkuvan hyökkäyksen vuoksi. Muutoksella yksinkertaistettiin sääntöjä, jotka koskevat energiakustannusten nousun korvaamista yrityksille, otettiin käyttöön uusia toimenpiteitä, joilla pyritään tukemaan sähkön kysynnän vähentämistä, ja vahvistettiin mahdollisia pääomanlisäyksiä koskevat pääperiaatteet erityisesti energiayhtiöiden osalta. Lisäksi tarkistetuissa kriisiajan tilapäisissä valtiontukipuitteissa korotettiin pienten tukien enimmäistukimääriä ja mahdollistettiin joustavammat takuut energiayhtiöille näiden likviditeettitarpeiden kattamiseksi.

Ukrainan kriisin vuoksi energia-alalla on syntynyt erityinen vakavaraisuustuen tarve, ja etenkin rahoitusvakuuksien tarve energiamarkkinoilla käytävää kauppaa varten on lisääntynyt. Tästä syystä kriisiajan tilapäiset valtiontukipuitteet sisältävät tarkistetun järjestelmän tämentyypistä vakavaraisuustukea varten. Komissio on hyväksynyt Tanskassa, Belgiassa ja Suomessa toteutettavia alakohtaisia tukiohjelmia.¹⁰ Komissio hyväksyi joulukuussa 2022 Saksan antamien sitoumusten perusteella Uniperin¹¹ ja SEFE GmbH:n¹² hyväksi toteutetut tukitoimenpiteet. Niille myönnetään pääomanlisäyksiä erityisesti sellaisten tappioiden kattamiseksi, jotka aiheutuivat kaasun ostamisesta korkeampaan markkinahintaan kaasun korvaamiseksi, kun venäläiset toimittajat eivät toimittaneet sitä voimassa olevien pitkäaikaisten sopimusten nojalla.

Useat jäsenvaltiot ilmoittivat vuonna 2022 puitejärjestelmistä eli monialaisesta tuesta niille talouden aloille, joilla toimiviin yrityksiin Ukrainan sota on vaikuttanut haitallisesti. Nämä puitejärjestelmät¹³

⁸ REPowerEU on komission suunnitelma, jolla EU:sta on tarkoitus tehdä riippumaton Venäjän fossiilisista polttoaineista ennen vuotta 2030 Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäyksen vuoksi. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *REPowerEU-suunnitelma* (COM(2022) 230 final, 18.5.2022).

⁹ Komission tiedonanto *Valtiontukitoimenpiteitä koskevat tilapäiset kriisipuitteet talouden tukemiseksi Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen* (EUVL C 246, 9.11.2022, s. 1).

¹⁰ Asia SA.104273, *Belgia – Kriisiajan tilapäiset valtiontukipuitteet – Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen aiheuttamaan talouskriisiin liittyvä valtiontukijärjestelmä*; asia SA.104602, *Tanska – Kriisiajan tilapäiset valtiontukipuitteet – Sähkö- ja kaasuyhtiöiden rahoitusvakuuksien takausjärjestelmä*; asia SA.104224, *Suomi – Kriisiajan tilapäiset valtiontukipuitteet – Valtiontukena myönnettävä maksuvalmiustuki energia-alalla*; asia SA.104267, *Suomi – Kriisiajan tilapäiset valtiontukipuitteet – Tuetut lainat energia-alalla*.

¹¹ Asia SA.103791, *Saksa – Uniper SE:n pääomitus*. Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_7830

¹² Asia SA.105001, *Saksa – SEFE GmbH:n pääomitus*. Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_7828

¹³ Esimerkiksi Saksa ilmoitti puitejärjestelmästä, jonka määrärahat olivat 11 miljardia euroa. Saksan järjestelmään sisältyi lainojen valtiontakauksia ja tuettuja lainoja, joiden kautta apua tarvitsevat yritykset saivat likvidejä varoja. Asia SA.102631, *Saksa – Kriisiajan tilapäiset*

hyväksyttiin kriisiajan tilapäisten valtiontukipuitteiden nojalla Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti.

Komissio antoi vuonna 2022 kaikkiaan 195 päätöstä, joilla hyväksyttiin 182 kaikkien 27 jäsenvaltion ilmoittamaa kansallista toimenpidettä. Näiden valtiontukitoimenpiteiden kokonaisbudjetti oli jäsenvaltioiden komissiolle ilmoittamien tietojen mukaan noin 670 miljardia euroa. Saksa ilmoitti hyväksytystä tuesta noin 53 prosenttia, Ranska 24 prosenttia ja Italia 7 prosenttia¹⁴, mutta nämä osuudet eivät vastaa maksettua määrää.

2.2 Talouden tukemiseksi covid-19-pandemian yhteydessä hyväksytyjen valtiontukitoimenpiteiden tilapäisten puitteiden asteittainen poistaminen

Komissio jatkoi tukitoimenpiteiden arviointia suoraan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan, SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan sekä talouden tukemiseksi covid-19-epidemiassa hyväksytyjen valtiontukitoimenpiteiden tilapäisten puitteiden, jäljempänä 'valtiontukitoimenpiteiden tilapäiset puitteet'¹⁵, nojalla. Komissio oli hyväksynyt vuoden 2022 loppuun mennessä 217 covid-19-pandemiaan liittyvää päätöstä kaikissa jäsenvaltioissa, mukaan lukien valtiontukitoimenpiteiden tilapäisiin puitteisiin perustuvat päätökset.¹⁶ Tämä on huomattavasti vähemmän kuin vuonna 2021, jolloin hyväksyttiin 1 180 covid-19-pandemiaan liittyvää päätöstä.

Kun covid-19-kriisin vuoksi toteutettuja kansanterveystoimenpiteitä helpotettiin, komissio päätti olla jatkamatta valtiontukitoimenpiteiden tilapäisiä puitteita 30. kesäkuuta 2022 jälkeen lukuun ottamatta investointitukea ja vakavaraisuustukitoimenpiteitä, jotka sallitaan 31. joulukuuta 2023 asti.¹⁷ Valtiontukitoimenpiteiden tilapäisten puitteiden mukaan 30. kesäkuuta 2023 asti on mahdollista toteuttaa joustava siirtymä sellaisten selkeiden suojatoimien perusteella, joilla lainojen ja takausten kaltaisia velkainstrumentteja muunnetaan ja järjestellään uudelleen muiksi tukimuodoiksi, kuten suoriksi avustuksiksi.

valtiontukipuitteet – Lainatakausten ja tuettujen lainojen puitejärjestelmät (EUVL C 337, 2.9.2022, s. 18). Espanja ilmoitti 1,3 miljardin euron puitejärjestelmästä. Siihen sisältyi lainatakauksina ja korkotuettuina lainoina annettava likviditeettituki. Asia SA. 102771 *Espanja – Kriisiajan tilapäiset valtiontukipuitteet – Puitejärjestelmä* (EUVL C 348, 9.9.2022, s. 9). Italia ilmoitti 1,2 miljardin euron puitejärjestelmästä. Tuki kohdennettiin maatalous-, metsätalous-, kalastus- ja vesiviljelyaloille ja annettiin suorina avustuksina, vero- tai maksuetuuksina, takaisinmaksettavina ennakkoina sekä alentamalla sosiaaliturvamaksuja tai myöntämällä niistä vapautuksia. Asia SA.102896, *Italia – Kriisiajan tilapäiset valtiontukipuitteet – Puitejärjestelmä maatalous-, metsätalous-, kalastus- ja vesiviljelyalalla toimivien yritysten tukemiseksi kriisiajan tilapäisten valtiontukipuitteiden mukaisesti* (EUVL C 337, 2.9.2022, s. 17).

¹⁴ Lähde: Kilpailun pääosaston sisäinen tietokanta.

¹⁵ Komission tiedonanto *Tilapäiset puitteet valtiontukitoimenpiteille talouden tukemiseksi tämänhetkisessä covid-19-epidemiassa* (EUVL C 91 I, 20.3.2020, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna komission tiedonannoilla C(2020) 2215 (EUVL C 112I, 4.4.2020, s. 1), C(2020) 3156 (EUVL C 164, 13.5.2020, s. 3), C(2020) 4509 (EUVL C 218, 2.7.2020, s. 3), C(2020) 7127 (EUVL C 340I, 13.10.2020, s. 1), C(2021) 564 (EUVL C 34, 1.2.2021, s. 6) ja C(2021) 8442 (EUVL C 473, 24.11.2021, s. 1).

¹⁶ Täydellinen luettelo covid-19-pandemiaan liittyvistä komission päätöksistä on komission yksiköiden valmisteluasiakirjan liitteissä 1 ja 2.

¹⁷ Komission tiedonanto *Muutokset valtiontukitoimenpiteille talouden tukemiseksi tämänhetkisessä covid-19-epidemiassa koskeviin tilapäisiin puitteisiin* (EUVL C 423, 7.11.2022, s. 9).

2.3 Elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpano

Elpymis- ja palautumistukivälineen¹⁸ – joka on NextGenerationEU-aloitteen keskeinen osa – täytäntöönpano jatkuu vuonna 2022.¹⁹ Välineellä pyritään edistämään jäsenvaltioiden välistä yhteenkuuluvuutta lieventämällä covid-19-pandemian sosiaalisia ja taloudellisia seurauksia ja valmistautumalla paremmin EU:n tuleviin haasteisiin erityisesti vihreään ja digitaaliseen siirtymään annettavan tuen avulla. Suurin osa elpymis- ja palautumistukivälineestä rahoitetuista toimenpiteistä ei ole valtiontukea. Niistä toimenpiteistä, jotka ovat valtiontukea, jäsenvaltiot voivat toteuttaa suurimman osan suoraan jäsenvaltioissa joko ryhmäpoikkeusasetuksen²⁰ tai vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen²¹ nojalla. Komission ennakkohyväksyntää varten on kuitenkin ilmoitettu useista toimenpiteistä. Komissio hyväksyi vuoden 2022 aikana valtiontukipäätökset lähes 80 elpymis- ja palautumistukivälineestä rahoitetusta toimenpiteestä.

3. Kilpailusäännöt tulevienkin tarpeiden mukaisiksi – laajan poliittisen toimintaohjelman edistyminen

3.1 Lainsäädäntöaloitteet kilpailupolitiikan välineistön vahvistamiseksi

Marraskuussa 2022 voimaan tullut digimarkkinasäädös²² on nyt täytäntöönpanovaiheessa. Digimarkkinasäädös on ennakkosäätelyä, jolla pyritään tekemään digitaalialasta oikeudenmukaisempi ja kilpailullisempi. ”Portinvartijoiksi” nimettyjen yritysten on noudatettava ennalta määriteltäviä velvoitteita ja kieltoja. Panemalla digimarkkinasäädös täytäntöön sekä valvomalla jälkikäteen EU:n kilpailusääntöjen noudattamista luodaan oikeudenmukaisemmat ja kilpailullisemmat markkinaolosuhteet yrityksille ja digitaalisten palvelujen kuluttajille sisämarkkinoilla. Komissio tekee digimarkkinasäädöksen täytäntöönpanon keskeisenä valvojana tiivistä yhteistyötä EU:n jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa. Uudet säännöt eivät rajoita EU:n kilpailusääntöjen ja yksipuolisia toimia koskevien kansallisten kilpailusääntöjen täytäntöönpanoa.

Digimarkkinasäädös²³

Digimarkkinasäädöksellä säännellään digitaalisilla markkinoilla mahdollisesti esiin tulevia systeemisistä käytäntöjä. Yritys, jolla on portinvartija-asema digitaalisilla markkinoilla, voi toimia tosiasiallisesti yksityisenä sääntöjen laatijana, joka aiheuttaa pullonkauloja yritysten välille sekä yritysten ja

¹⁸ Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/IP_22_3131

¹⁹ Ks. elpymisen ja palautumisen tulostaulu, joka antaa yleiskuvan elpymis- ja palautumistukivälineen ja kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpanon edistymisestä: https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html?lang=en

²⁰ Ensimmäisesti komission asetus (EU) N:o 651/2014, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2014, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (EUVL L 187, 26.6.2014, s. 1), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission asetuksella (EU) 2021/1237 (EUVL L 270, 29.7.2021, s. 39).

²¹ Ensimmäisesti komission asetus (EU) N:o 1407/2013, annettu 18 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (EUVL L 352, 24.12.2013, s. 1).

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2022/1925, annettu 14 päivänä syyskuuta 2022, kilpailullisista ja oikeudenmukaisista markkinoista digitaalialalla ja direktiivien (EU) 2019/1937 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta (digimarkkinasäädös), EUVL L 265, 12.10.2022, s. 1.

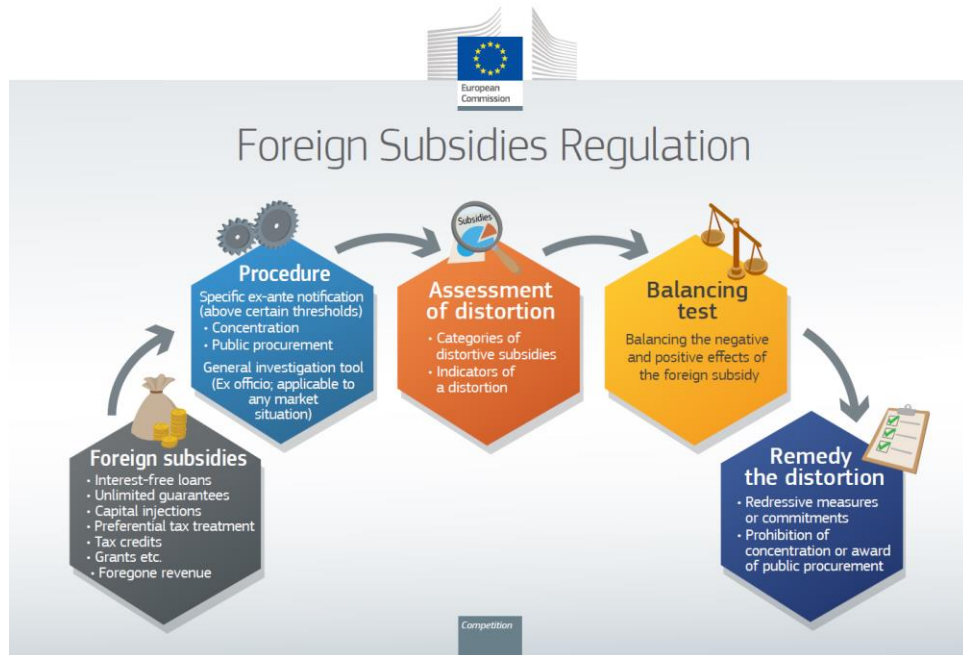
²³ Digimarkkinasäädöstä sovelletaan 2. toukokuuta 2023 alkaen. Komissio valmistautui vuonna 2022 digimarkkinasäädöksen täytäntöönpanoon esimerkiksi laatimalla täytäntöönpanosäädöksiä, kehittämällä päätösmaileja ja luomalla sisäisiä menettelyjä rekisterien ja tietojärjestelmien toimintaa varten.

loppukäyttäjien välille. Digimarkkinasäädöksessä määritellään perusteet asetuksen soveltamisalaan kuuluvien portinvartijoiden tunnistamiseksi. Kun digitaalinen verkkoalusta täyttää tietyt määrälliset kynnysarvot, sen oletetaan olevan portinvartija. Määrällisiin perusteisiin kuuluvat esimerkiksi vuosittaisten aktiivisten yrityskäyttäjien ja kuukausittaisten aktiivisten loppukäyttäjien määrä. Asetuksessa asetetut kynnysarvot ylittäviä yrityksiä pidetään portinvartijoina, joilla on vakiintunut markkina-asema. Tämän avulla ne voivat yleensä vaikuttaa kielteisesti markkinoiden dynamiikkaan. Komissio pystyy nimeämään portinvartijoita yksittäin laadullisten arviointien avulla. Nimettyjen portinvartijoiden on noudatettava yhdenmukaistettuja sääntöjä, joiden tarkoituksena on pitää ydinalustapalvelujen markkinat kilpailullisina ja rajoittaa epäoikeudenmukaisia käytäntöjä. Velvoitteiden mahdollisesta noudattamatta jättämisestä voidaan määrätä sakkoja, jotka ovat enintään 10 prosenttia yrityksen maailmanlaajuisesta liikevaihdesta. Jos velvoitteiden noudattamatta jättäminen on järjestelmällistä, tällaisille yrityksille voidaan lisäksi määrätä oikeasuhteisia käyttäytymistä koskevia tai rakenteellisia korjaustoimenpiteitä.

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät marraskuussa 2022 asetuksen sisämarkkinoita vääristävistä ulkomaisista tuista²⁴. Asetuksella tukitaan sääntelyssä oleva aukko ja puututaan ulkomaisiin tukiin, jotka vääristävät kilpailua sisämarkkinoilla. Komissio voi pian tutkia ja tarvittaessa muuttaa tällaisen ulkomaisen valtiontuen vääristäviä vaikutuksia. Asetukseen sisältyy kolme välinettä: i) komissiolle on ilmoitettava ehdotetuista keskittymistä, joissa vähintään yhden sulautuvan yrityksen, yhteisyrityksen tai hankitun yrityksen kokonaisliikevaihto unionissa on vähintään 500 miljoonaa euroa ja ulkomainen rahoitusosuus on yli 50 miljoonaa euroa, ii) komissiolle on ilmoitettava EU:n julkisissa hankintamenettelyissä tehdyistä tarjouksista, joissa on ulkomaisia rahoitusosuuksia, kun hankinnan arvo on vähintään 250 miljoonaa euroa, ja iii) komissiolla on valtuudet tutkia oma-aloitteisesti muita markkinatilanteita. Komissiolla on yksinomainen toimivalta valvoa asetuksen täytäntöönpanoa. Kun ulkomaisen tuen kielteiset vaikutukset ovat suurempia kuin sen myönteiset vaikutukset, komissiolla on valta määrätä korjaustoimenpiteitä tai hyväksyä sitoumuksia vääristymän korjaamiseksi. Tällaisiin toimenpiteisiin ja sitoumuksiin voi kuulua erilaisia rakenteellisia tai käyttäytymiseen liittyviä korjaavia toimia, kuten tietyistä omaisuususeristä luopuminen tai tietynlaisen markkinakäyttäytymisen kieltäminen. Komissiolla on myös valta kieltää tukea saanut keskittymä tai hankintasopimuksen tekeminen tukea saaneen yrityksen kanssa.

Asetusta sovelletaan 12. heinäkuuta 2023 alkaen, ja ilmoittaminen on pakollista 12. lokakuuta 2023 alkaen.

²⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/2560, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, sisämarkkinoita vääristävistä ulkomaisista tuista (EUVL L 330, 23.12.2022, s. 1).

3.2 Kilpailunrajoituksia ja yrityskeskittymiä koskevien sääntöjen ja ohjeiden päivittäminen uusien haasteiden mukaan

Uusi vertikaalinen ryhmäpoikkeusasetus ja vertikaaliset suuntaviivat hyväksyttiin

SEUT-sopimuksen 101 artiklan 1 kohdassa kielletään kahden tai useamman eri tuotanto- tai jakeluportilla toimivan yrityksen väliset vertikaaliset sopimukset, jos näillä sopimuksilla rajoitetaan kilpailua. Tällaiset sopimukset ovat kuitenkin SEUT-sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan nojalla sisämarkkinoille soveltuvia, jos ne osaltaan parantavat tuotteiden tuotantoa tai jakelua tai edistävät teknistä tai taloudellista kehitystä jättäen kuluttajille kohtuullisen osuuden näin saatavasta hyödystä ja poistamatta kuitenkaan kilpailua. Komissio hyväksyi toukokuussa 2022 uuden vertikaalisen ryhmäpoikkeusasetuksen²⁵ sekä siihen liittyvät uudet vertikaaliset suuntaviivat²⁶, joiden avulla yritykset voivat arvioida toimitus- ja jakelusopimustensa yhteensopivuutta EU:n kilpailusääntöjen kanssa. Uusissa säännöissä otetaan huomioon markkinoiden kehitys, kuten verkkomyynnin kasvu ja alustojen kaltaisten uusien toimijoiden syntyminen. Selkeämmät ja avoimemmat säännöt voivat auttaa yrityksiä noudattamaan niitä pienemmin kustannuksin, mikä hyödyttää erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä (pk-yrityksiä).

²⁵ Komission asetus (EU) N:o 2022/720, annettu 20 päivänä huhtikuuta 2020, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin (EUVL L 134, 11.5.2022, s. 4).

²⁶ Komission tiedonanto *Suuntaviivat vertikaalisista rajoituksista* (EUVL C 248, 30.6.2022, s. 1).

Horisontaalisia yhteistyösopimuksia koskevien sääntöjen luonnos julkaistiin

Kilpailevien yritysten välisellä horisontaalisella yhteistyöllä voidaan saada aikaan merkittäviä tehokkuushyötyjä tietyissä olosuhteissa. Tällainen yhteistyö voi esimerkiksi hyödyttää kuluttajia tai vähentää kyseisen sektorin ympäristövaikutuksia. Siksi komissio antaa niin kutsuttuja safe harbour -sääntöjä tietyntyyppisille horisontaalisille yhteistyösopimuksille. Varmistaakseen, että horisontaalisia yhteistyösopimuksia koskevat säännöt ovat edelleen tarkoituksenmukaisia erityisesti digitalisaation ja vihreän siirtymän haasteisiin vastaamiseksi, komissio käynnisti maaliskuussa 2022 sidosryhmien kuulemisen tutkimus- ja kehityssopimuksia ja erikoistumissopimuksia koskevien horisontaalisten ryhmäpoikkeusasetusten ja horisontaalisten suuntaviivojen tarkistusluonnoksista.²⁷ Ehdotetut säännöt sisältävät uusia ohjeita, joiden tarkoituksena on helpottaa yritysten yhteistyötä kestävyystavoitteiden saavuttamiseksi. Ehdotetuilla säännöillä yrityksille annetaan myös lisäohjeita ja tarjotaan oikeusvarmuutta muun muassa datan jakamisen, matkaviestintäinfrastruktuurin yhteiskäyttösopimusten ja tarjouskonsortioiden osalta. Komissio hyväksyi joulukuussa 2022 kaksi asetusta, joilla jatkettiin tutkimus- ja kehityssopimuksia ja erikoistumissopimuksia koskevien horisontaalisten ryhmäpoikkeusasetusten voimassaoloa.²⁸ Ryhmäpoikkeusasetusten voimassaolon oli määrä päättyä 31. joulukuuta 2022, ja komissio jatkoi sitä 30. kesäkuuta 2023 saakka.

Ehdotus moottoriajoneuvoja koskevaksi ryhmäpoikkeusasetukseksi ja täydentävät ohjeet julkaistiin

Ajoneuvojen tuottamista tiedoista on tulossa yhä tärkeämpi kilpailutekijä korjaamista ja huoltamista harjoittaville toimijoille. Komissiolla on tämän alan vertikaalisia sopimuksia koskeva erityinen järjestelmä²⁹, jota tarkastellaan parhaillaan uudelleen. Komissio kuuli heinäkuussa 2022 sidosryhmiä asetusehdotuksesta, jolla jatketaan asetuksen 461/2010, jäljempänä 'moottoriajoneuvoja koskeva ryhmäpoikkeusasetus'³⁰, voimassaoloaikaa, sekä tiedonantoluonnoksesta, jolla muutetaan täydentävät suuntaviivat sisältävää komission tiedonantoa³¹ tietoja koskevan kysymyksen ratkaisemiseksi. Ehdotettujen muutosten avulla yritykset voivat ymmärtää selvemmin, miten komissio tarkastelee autojen antureiden tuottamiin tietoihin pääsyyn liittyviä kysymyksiä arvioidessaan ajoneuvojen valmistajien ja niiden valtuutettujen verkostojen välisiä vertikaalisia

²⁷ Julkinen kuuleminen horisontaalisten ryhmäpoikkeusasetusten ja horisontaalisten suuntaviivojen tarkistusluonnoksista, 1.3.2022–26.4.2022. Ks. https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2022-hbers_en

²⁸ Komission asetus (EU) 2022/2455, annettu 8 päivänä joulukuuta 2022, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tutkimus- ja kehityssopimusten tiettyihin ryhmiin annetun asetuksen (EU) N:o 1217/2010 muuttamisesta (EUVL L 321, 15.12.2022, s. 1) ja komission asetus (EU) 2022/2456, annettu 8 päivänä joulukuuta 2022, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta erikoistumissopimusten tiettyihin ryhmiin annetun asetuksen (EU) N:o 1218/2010 muuttamisesta (EUVL L 321, 15.12.2022, s. 3).

²⁹ Moottoriajoneuvoja koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen muodostama sääntelyjärjestelmä koostuu i) vertikaalisia rajoituksia koskevasta ryhmäpoikkeusasetuksesta ja vertikaalisia rajoituksia koskevista suuntaviivoista ja ii) moottoriajoneuvoja koskevassa ryhmäpoikkeusasetuksessa ja täydentävissä suuntaviivoissa säädetyistä varaosien jakeluun sekä moottoriajoneuvojen korjaus- ja huoltopalveluihin sovellettavista alakohtaisista ryhmäpoikkeussäännöksistä.

³⁰ Komission asetus (EU) N:o 461/2010, annettu 27 päivänä toukokuuta 2010, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin moottoriajoneuvoalalla (EUVL L 129, 28.5.2010, s. 52).

³¹ Komission tiedonanto *Täydentävät suuntaviivat moottoriajoneuvojen myyntiä ja korjaamista sekä varaosien jakelua koskevien sopimusten vertikaalisista rajoituksista* (EUVL C 138, 28.5.2010, s. 16).

sopimuksia EU:n kilpailusääntöjen mukaisesti. Tavoitteena on jatkaa kehityksen voimassaoloa viiden vuoden ajan 31. toukokuuta 2028 saakka ja laajentaa korjaus- ja huoltopalvelujen tarjoamiseen tarvittavien teknisten tietojen, välineiden ja koulutuksen tarjoamista koskevia nykyisiä periaatteita kattamaan nimenomaisesti ajoneuvojen tuottamat tiedot.

Työehtosopimuksia koskevat suuntaviivat yksinyrittäjien työolojen parantamiseksi hyväksyttiin

Yksinyrittäjien määrä EU:ssa on suhteellisen suuri, ja osalla heistä on vaikeat työolot. Työehtosopimusneuvottelut voivat olla tehokas väline työolojen parantamiseksi. Komissio hyväksyi syyskuussa 2022 suuntaviivat EU:n kilpailulainsäädännön soveltamiseksi yksinyrittäjien työoloja koskeviin työehtosopimuksiin³². Suuntaviivojen tarkoituksena on selittää, missä olosuhteissa EU:n kilpailulainsäädäntö ei estä työehtosopimusten tekemistä työolojen parantamiseksi.

Suuntaviivoissa kuvataan Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön³³ perusteella tilanteita, joissa yksinyrittäjät voivat olla rinnastettavissa työntekijöihin, ja selvennetään, että heidän työehtosopimuksensa eivät tällöin kuulu SEUT-sopimuksen 101 artiklan soveltamisalaan. Tämä koskee taloudellisesti riippuvaisia yksinyrittäjiä, työntekijöiden kanssa rinnakkain työskenteleviä yksinyrittäjiä ja työtä välittävien digitaalisten alustojen kautta palvelujaan tarjoavia yksinyrittäjiä. Lisäksi suuntaviivoissa selvennetään, että tietyissä tapauksissa mikäli yksinyrittäjillä, joiden tilanne ei ole rinnastettavissa työntekijöihin, on heikon neuvotteluasemansa vuoksi vaikeuksia vaikuttaa työoloihinsa, komissio ei puutu tiettyihin työehtosopimusten luokkiin.

Tarkistettu tiedonanto epävirallisista ohjeista hyväksyttiin

Komissio hyväksyi lokakuussa 2022 tarkistetun tiedonannon epävirallisista ohjeista³⁴. Siinä annetaan yrityksille epävirallisia ohjeita EU:n kilpailusääntöjen soveltamisesta uusiin tai ratkaisemattomiin kysymyksiin. Tämä on tärkeä lisäaskel kohti suurempaa avoimuutta, ja sillä tehdään sääntöjen noudattamisesta helpompaa sellaisille yrityksille, jotka haluavat varmistaa kilpailusääntöjen noudattamisen.

Markkinoiden määritelmää koskevan tiedonannon luonnos julkaistiin

Komissio julkaisi marraskuussa 2022 markkinoiden määritelmää koskevan tiedonannon tarkistusluonnoksen julkista kuulemista varten.³⁵ Tämä tarkistusluonnos perustuu heinäkuussa 2021 julkaistun arvioinnin päätelmiin. Se on tulosta huhtikuussa 2020 käynnistetystä perusteellisesta uudelleentarkastelusta. Tarkistuksella saatetaan tällä hetkellä voimassa oleva vuonna 1997 annettu

³² Komission tiedonanto *Suuntaviivat unionin kilpailulainsäädännön soveltamiseksi yksinyrittäjien työoloja koskeviin työehtosopimuksiin* (EUVL C 374, 30.9.2022, s. 2).

³³ Unionin tuomioistuimen tuomio 4.12.2014, FNV Kunsten Informatie en Media v. Staat der Nederlanden, C-413/13, ECLI:EU:C:2014:2411; yhteisön tuomioistuimen tuomio 21.12.1999, Albany International BV v. Stichting Bedrijfspensioenfonds Textielindustrie, C-67/96, ECLI:EU:C:1999:430.

³⁴ Komission tiedonanto yksittäisissä asioissa ilmeneviin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 ja 102 artiklaa koskeviin uusiin tai ratkaisemattomiin kysymyksiin liittyvistä epävirallisista ohjeista (ohjekirjeet) (SWD(2022) 326, 3.10.2022). Ks. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022XC1004\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022XC1004(02))

³⁵ Ks. Euroopan komission tiedonantoluonnos *Review of the Commission Notice on the definition of relevant market for the purposes of Community competition law*. Ks. https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2022-market-definition-notice_en

tiedonanto ajan tasalle kuluneina vuosina tapahtuneen merkittävän kehityksen perusteella. Erityisesti otetaan huomioon digitalisaatio ja tavaroiden ja palvelujen uudet tarjontatavat sekä kaupankäynnin yhä verkottuneempi ja globalisoitunut luonne. Komissio tarkistaa ja viimeistelee luonnoksen kuulemisen aikana kerätyn näytön perusteella, ja uusi markkinoiden määritelmää koskeva tiedonanto on määrä antaa vuonna 2023.

Luonnos sulautuma-asetuksen täytäntöönpanoasetukseksi ja yksinkertaistettua menettelyä koskevan tiedonannon tarkistusluonnos julkaistiin

EU:n yrityskeskittymien valvonnan menettely- ja toimivaltanäkökohtien arviointi³⁶ osoitti, että vuoden 2013 yksinkertaistamispaketti³⁷ oli tehostanut yksinkertaistettujen menettelyjen soveltamista ongelmattomiin sulautumiin ja vähentänyt sekä yritysten että komission hallinnollista taakkaa. Arvioinnin tulokset osoittivat, että on syytä harkita EU:n yrityskeskittymien valvonnan tarkempaa kohdentamista laajentamalla ja selkeyttämällä yksinkertaistettua menettelyä koskevan tiedonannon³⁸ soveltamisalaa ja tarkistamalla sulautuma-asetuksen täytäntöönpanoasetusta³⁹, jotta sekä yritysten että komission hallinnollista taakkaa kevennetään entisestään. Komissio käynnisti arvioinnin perusteella toukokuussa 2022 julkisen kuulemisen tarkistetusta tiedonannosta ja sulautuma-asetuksen täytäntöönpanoasetuksesta.⁴⁰ Komission sääntelyntarkastelulautakunta antoi 28. lokakuuta 2022 myönteisen lausunnon vaikutustenarviointiraportista. Kun tarkistettu täytäntöönpanoasetus ja tiedonanto on hyväksytty, niillä voidaan yksinkertaistaa menettelyä entisestään ottamalla käyttöön uusia yksinkertaistetun menettelyn piiriin kuuluvien tapausten luokkia, keventämällä komission sulautumamenettelyjä sekä ottamalla käyttöön sähköinen ilmoitus, joka on lähtökohtaisesti se tapa, jolla sulautumistoimista ilmoitetaan.

Maatalouden kestävyys sopimuksia koskevien uusien suuntaviivojen laatiminen

Yhteisen maatalouspolitiikan, jäljempänä 'YMP', kaudelle 2023–2027 tehdyssä uudistuksessa otettiin käyttöön uusi SEUT-sopimuksen 101 artiklaa koskeva poikkeus⁴¹, jonka nojalla maataloustuottajat ja muut maatalouselintarvikkeiden toimitusketjun toimijat voivat sopia tietyistä hinnoista, tuotantoa ja muita kilpailutekijöitä koskevista rajoituksista, edellyttäen, että nämä rajoitukset ovat välttämättömiä voimassa olevan EU:n ja kansallisen lainsäädännön sitovia vaatimuksia tiukempien kestävyyttä koskevien vaatimusten noudattamiseksi. Tämä mahdollisuus koskee tiettyjä

³⁶ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja – Evaluation of procedural and jurisdictional aspects of EU merger control (SWD(2021) 66 final, 26.3.2021). Ks. https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2021-04/SWD_findings_of_evaluation_summary.pdf

³⁷ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1269/2013, annettu 5 päivänä joulukuuta 2013, yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 täytäntöönpanosta annetun asetuksen (EY) N:o 802/2004 muuttamisesta (EUVL L 336, 14.12.2013, s. 1).

³⁸ Komission tiedonanto yksinkertaistetusta menettelystä tiettyjen keskittymien käsittelemiseksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 mukaisesti (EUVL C 366, 14.12.2013, s. 5).

³⁹ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1269/2013, annettu 5 päivänä joulukuuta 2013, yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 täytäntöönpanosta annetun asetuksen (EY) N:o 802/2004 muuttamisesta (EUVL L 336, 14.12.2013, s. 1).

⁴⁰ Julkinen kuuleminen yrityskeskittymien valvonnasta EU:ssa – menettelyjen yksinkertaistaminen edelleen, 6.5.2022–3.6.2022. Ks. https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2022-merger-simplification_en

⁴¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1308/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671), 210 a artikla.

ympäristöä, terveyttä tai eläinten hyvinvointia koskevia vaatimuksia. Komissio toteutti vuonna 2022 julkisen kuulemisen⁴² laatiakseen luonnoksen suuntaviivoista, joissa tätä poikkeusta selitetään. Tavoitteena on, että suuntaviivat hyväksytään joulukuun 2023 loppuun mennessä.

Konsortioiden ryhmäpoikkeusasetuksen arviointia jatkettiin

Konsortioiden ryhmäpoikkeusasetuksen⁴³ nojalla linjaliikennettä harjoittavat varustamot (linjaliikenteen harjoittajat) voivat tietyn edellytyksen tehdä yhteistyötä ja tarjota yhteisiä palveluja. Koska konsortioiden ryhmäpoikkeusasetuksen voimassaolon on määrä päättyä 25. huhtikuuta 2024, komissio käynnisti arviointiprosessin siitä, onko asetus edelleen tarkoituksenmukainen. Komissio ottaa arvioinnin tulokset huomioon päättäessään, jatketaanko konsortioiden ryhmäpoikkeusasetuksen voimassaoloa, muutetaanko sitä vai kumotaanko se.

Asetuksen (EY) N:o 1/2003 arviointi käynnistettiin

Asetuksella (EY) N:o 1/2003⁴⁴ ja sen täytäntöönpanosäädöksellä, asetuksella (EY) N:o 773/2004⁴⁵, vahvistetaan menettelyllinen kehys, jonka tarkoituksena on varmistaa SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan tehokas ja yhtenäinen soveltaminen EU:ssa. Ajan mittaan kilpailusääntöjen täytäntöönpanolle on syntynyt uusia haasteita, kuten talouden digitalisaatio ja kilpailuoikeuden rikkomista koskevien tutkimusten monimutkaistuminen. Komissio ilmoitti kesäkuussa 2022 käynnistävänsä julkisen kuulemisen, jolla pyritään saamaan palautetta siitä, kuinka hyvin asetukset ovat toimineet voimaantulonsa jälkeen.⁴⁶ Kuulemisen tarkoituksena on kerätä näyttöä ja näkemyksiä kilpailuoikeuden rikkomista koskevista tutkimuksissa sovellettavista menettelyistä.

3.3 Valtiontukea koskevien sääntöjen ja ohjeiden päivittäminen uusien haasteiden mukaan

Suuntaviivat ilmastotoimiin, ympäristönsuojeluun ja energia-alalle myönnettävälle valtiontuelle tulivat voimaan

Ilmasto-, energia- ja ympäristöalan valtiontuen suuntaviivat⁴⁷ hyväksyttiin, ja niitä alettiin soveltaa tammikuussa 2022. Niillä korvataan aiemmin sovelletut ympäristönsuojelulle ja energia-alalle annettavaa valtiontukea koskevat suuntaviivat⁴⁸, jotta kehys vastaisi Euroopan vihreän kehityksen

⁴² Julkinen kuuleminen maatalouden kestävyyssovimuksista – kilpailusäännöistä poikkeamista koskevat suuntaviivat – arviointi, 28.2.2022–23.5.2022. Ks. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13305-Maatalouden-kestavyyssovimukset-kilpailusaannoista-poikkeamista-koskevat-suuntaviivat_fi

⁴³ Komission asetus (EY) N:o 906/2009, annettu 28 päivänä syyskuuta 2009, perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamisesta linjaliikennettä harjoittavien varustamoiden sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin (konsortiot) (EUVL L 256, 29.9.2009, s. 31).

⁴⁴ Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003, annettu 16 päivänä joulukuuta 2002, perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1).

⁴⁵ Komission asetus (EY) N:o 773/2004, annettu 7 päivänä huhtikuuta 2004, EY:n perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan mukaisten komission menettelyjen kulusta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 123, 27.4.2004, s. 18).

⁴⁶ Julkinen kuuleminen EU:n kilpailusääntöjen soveltamista koskevista menettelyistä – arviointi, 30.6.2022–6.10.2022. Ks. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13431-EUn-kilpailusaantojen-soveltamista-koskevat-menettelyt-arviointi_fi

⁴⁷ Komission tiedonanto Vuoden 2022 suuntaviivat ilmastotoimiin, ympäristönsuojeluun ja energia-alalle myönnettävälle valtiontuelle (EUVL C 80, 18.2.2022, s. 1).

⁴⁸ Komission tiedonanto Suuntaviivat valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 (EUVL C 200, 28.6.2014, s. 1).

ohjelmassa asetettuja EU:n tavoitteita sekä vuosille 2030 ja 2050 asetettuja ilmasto- ja energiataavoitteita. Ilmasto-, energia- ja ympäristöalan valtiontuen suuntaviivoilla⁴⁹ annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus tukea toimia hiilestä irtautumisen, kiertotalouden, luonnon monimuotoisuuden, puhtaan tai päästöttömän liikkuvuuden ja energiatehokkuuden edistämiseksi.

Tarkistetut tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävää valtiontukea koskevat puitteet

Komissio tukee huippu- ja läpimurtoteknologian nopeaa kehittämistä ja käyttöönottoa, mikä helpottaa EU:n talouden vihreää ja digitaalista siirtymää ja edistää samalla uutta eurooppalaista innovaatio-ohjelmaa⁵⁰. Komissio antoi lokakuussa 2022 tarkistetun tiedonannon⁵¹ tutkimus-, kehitys- ja innovointialan valtiontukisäännöistä. Tiedonannossa vahvistetaan säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltiot voivat myöntää valtiontukea yrityksille tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan.

Vihreää siirtymää edistävät maa- ja metsätalousalaa ja maaseutualueita koskevat valtiontukisäännöt hyväksyttiin

Komissio hyväksyi vuonna 2022 maa- ja metsätalousalaa ja maaseutualueita koskevat uudet valtiontukisäännöt, joilla yhdenmukaistetaan valtiontukisääntöjä EU:n nykyisten strategisten painopisteiden, erityisesti yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmien⁵², Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja Pellolta pöytään -strategian kanssa. Nämä säännöt muodostuvat maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden valtiontukea koskevista suuntaviivoista ja maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksesta. Komissio käynnisti tammikuussa 2022 maaliskuuhun 2022 asti jatkuneen julkisen kuulemisen sääntöjen ehdotetusta tarkistamisesta. Ehdotetun tarkistuksen avulla jäsenvaltiot voisivat myöntää helpommin ja nopeammin rahoitusta maa- ja metsätalousalalle ja maaseutualueille vääristämättä kohtuuttomasti kilpailua sisämarkkinoilla.

Kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukia koskevat säännöt

Komissio hyväksyi vuonna 2022 uuden kalastus- ja vesiviljelyalaa koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen⁵³ ja antoi uudet kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukia koskevat suuntaviivat⁵⁴. Tarkistetuilla suuntaviivoilla pyritään varmistamaan, että kalastus- ja vesiviljelyalan taloudellinen kehitys tapahtuu täysin yhteisen kalastuspolitiikan, jäljempänä 'YKP', mukaisesti ja

⁴⁹ Komission tiedonanto Vuoden 2022 suuntaviivat ilmastotoimiin, ympäristönsuojeluun ja energia-alalle myönnettävälle valtiontuelle (EUVL C 80, 18.2.2022, s. 1).

⁵⁰ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Uusi eurooppalainen innovaatio-ohjelma (COM(2022) 332 final, 5.7. 2022).

⁵¹ Komission tiedonanto Puitteet tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävälle valtiontuelle (EUVL C 414, 19.10.2022, s. 1).

⁵² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115 jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maaloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta (EUVL L 435, 6.12.2021, s. 1).

⁵³ Komission asetus (EU) N:o 2022/2473, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, tiettyjen kalastus- ja vesiviljelytuotteiden tuottamisen, jalostamisen ja kaupan pitämisen alalla toimiville yrityksille myönnettävien tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (EUVL L 327, 21.12.2022, s. 82).

⁵⁴ Komission tiedonanto Kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukien tarkastelemista koskevat suuntaviivat (EUVL C 217, 2.7.2015, s. 1).

erityisesti kalakantoja ja ympäristöä suojellen. Suuntaviivoissa otetaan huomioon näillä aloilla tapahtunut merkittävä politiikan ja sääntelyn kehitys, erityisesti yhden YKP:n osan muodostavan Euroopan meri-, kalastus- ja vesiviljelyrahaston perustamisesta annetun asetuksen⁵⁵ voimaantulo. Lisäksi komissio jatkoi nykyisen kalastusalan vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen⁵⁶ voimassaoloa 31. joulukuuta 2023 saakka.

Valtiontukea koskevan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen tarkistaminen jatkui

Valtiontukea koskevan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen⁵⁷ voimassaoloa jatketaan ja sitä tarkistetaan vihreän ja digitaalisen siirtymän helpottamiseksi. Asetukseen tehtävillä muutoksilla täydennetään alueellisia valtiontukia⁵⁸, tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävää tukea, riskirahoitustukea, laajakaistaverkkojen käyttöönottoon myönnettävää tukea sekä ympäristönsuojelulle ja energia-alalle myönnettävää tukea koskevien suuntaviivojen tarkistamista. Komissio aikoo hyväksyä yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksen vuonna 2023.

Komissio tarkisti laajakaistaverkkoja koskevat valtiontukisäännöt

Komissio antoi julkisen kuulemisen⁵⁹ jälkeen joulukuussa 2022 tarkistetun tiedonannon laajakaistaverkkojen valtiontuesta⁶⁰, jäljempänä 'laajakaistasuuntaviivat'. Tarkistetuissa laajakaistasuuntaviivoissa selostetaan, miten komissio aikoo arvioida jäsenvaltioiden ilmoittamia valtiontukitoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on tukea laajakaistaverkkojen rakentamista ja käyttöönottoa EU:ssa. Uudet säännöt edistävät EU:n strategisia tavoitteita, jotka koskevat gigabittiyhteyksien ja 5G-verkon varmistamista kaikille.⁶¹

Komissio ehdotti sääntöjä, joilla yksinkertaistetaan menettelyjä valtiontuen myöntämiseksi ympäristöystävälliselle liikenteelle

Komissio hyväksyi heinäkuussa 2022 ehdotuksen uudeksi neuvoston asetukseksi⁶². Neuvosto hyväksyi asetuksen joulukuussa 2022. Tämän asetuksen nojalla komissio voi antaa asetuksia, joilla rautatie-, sisävesi- ja multimodaalisen liikenteen tukitoimenpiteet vapautetaan ennakoilmoitusvelvollisuudesta SEUT-sopimuksen 93 artiklan mukaisesti. Komission aloitteen tavoitteena on yksinkertaistaa valtiontukimenettelyjä, joilla tuetaan vihreitä liikennemuotoja, kuten rautatie-, sisävesi- ja multimodaalista liikennettä. Se liittyy tiiviisti rautatieliikenteen suuntaviivojen uudelleentarkasteluun, jota koskevaa työtä komissio jatkoi vuonna 2022 rinnan tämän aloitteen

⁵⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/1139, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2021, Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston perustamisesta ja asetuksen (EU) 2017/1004 muuttamisesta (EUVL L 247, 13.7.2022, s. 1).

⁵⁶ Komission asetukset (EU) N:o 717/2014, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2014, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen kalastus- ja vesiviljelyalalla (EUVL L 190, 28.6.2014, s. 45).

⁵⁷ Komission asetukset (EU) N:o 651/2014, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2014, tiettyjen tukimuotojen toteutamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti.

⁵⁸ Komission tiedonanto Alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat (EUVL C 153, 29.4.2021, s. 1).

⁵⁹ Luonnos komission tiedonannoksi – Suuntaviivat laajakaistaverkkojen valtiontuella, 19.11.2021.

⁶⁰ Komission tiedonanto Suuntaviivat laajakaistaverkkojen valtiontuella, C/2022/9343, 12.12.2022.

⁶¹ Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_22_7595

⁶² Ehdotus neuvoston asetukseksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 93, 107 ja 108 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtiontuen muotoihin rautatie-, sisävesi- ja multimodaalisen liikenteen alalla (COM(2022) 327 final, 6.7.2022).

kanssa. Rautatieliikenteen suuntaviivoilla pyritään edistämään liikennemuotosiirtymää maanteiltä rautatieliikenteeseen ja edistämään siten ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Etenemissuunnitelma ilmailusuuntaviivojen voimassaolon mahdolliseksi jatkamiseksi

Komissio julkaisi heinäkuussa 2022 etenemissuunnitelman, jossa sidosryhmille ja muille asianomaisille osapuolille tiedotettiin mahdollisuudesta jatkaa ilmailusuuntaviivoihin⁶³ sisältyvien toimintatukisääntöjen voimassaoloa yhdellä, kahdella tai kolmella vuodella. Jatkamisen tarkoituksena olisi estää alueellisten lentoasemien mahdollinen kaatuminen covid-19-kriisin vaikutusten vuoksi ennen ilmailusuuntaviivojen perusteellista tarkistusta.

3.4 Kilpailun pääosaston työmenetelmien nykyaikaistaminen vastaamaan nykyisiä ja tulevia täytäntöönpanotarpeita

Kilpailun pääosasto jatkoi vuonna 2022 toimiaan tutkintaprosessiensa ja muun toimintansa tehostamiseksi käyttämällä digitaalisia välineitä pääosaston digitaalistrategian mukaisesti. Se vähensi sellaisten osapuolten sääntelytaakkaa, jotka käyttävät edelleen State Aid Reporting Interactive (SARI2)-, eConfidentiality- ja eRFI-välineitä. Lisäksi se paransi eLeniency-alustansa voidakseen tarjota kartellien vastaisiin ja kilpailuoikeudellisiin menettelyihin osallistuville yrityksille helpon ja turvallisen pääsyn asiakirjoihin verkossa.

EU:n kilpailuoikeuden noudattamisen valvontaa helpotettiin entisestään investoimalla jatkuvasti uusimpiin digitaalisiin ratkaisuihin, kuten CASE@EC-asianhallintajärjestelmään. Koska kilpailun pääosasto käsittelee arkaluonteisia ja luottamuksellisia tietoja, se jatkoi uusien ja jo olemassa olevien digitaalisten ratkaisujen tietoturvasuunnitelmien päivittämistä. Lisäksi kilpailun pääosasto otti käyttöön lisää turvallisuus- ja valvontatoimia, joilla varmistetaan kyberturvallisuus ja kyberuhkien sietokyky vuonna 2022 ja sen jälkeen. Kilpailun pääosaston sisäinen digitaalistrategia perustuu vuonna 2022 hyväksyttyyn Euroopan komission Next Generation -digitaalistrategiaan⁶⁴.

Kilpailun pääosasto kehitti vuonna 2022 edelleen digitaalisia tutkintavälineitään hyödyntämällä liiketoimintatiedon hallintaa sekä data- ja koneoppimispalveluja. Tiedustelu- ja tutkinta-analyysijä tekävä ja IT-forensiikkaan liittyvää tukea tarjoava yksikkö nimettiin uudelleen data-analyysista ja teknologiasta vastaavaksi yksiköksi (*Data Analysis and Technology*). Yksikkö raportoi teknologiajohtajalle, jonka virka on perustettu äskettäin ja joka toimii pääjohtajan alaisuudessa. Teknologiajohtaja täytäntöönpano- ja markkinavalvontatehtäviä, jotka ovat jatkuvasti datapainotteisempia, ja tekee tiivistä yhteistyötä useiden muiden kilpailun pääosaston yksiköiden kanssa. Joulukuussa 2022 pääosastoon perustettiin uusi osasto, joka vastaa digimarkkinasäädöksen täytäntöönpanosta.

⁶³ Komission tiedonanto *Suuntaviivat valtiontuesta lentoasemille ja lentoyhtiöille* (EUVL C 99, 4.4.2014, s. 3).

⁶⁴ Tiedonanto komissiolle: *European Commission digital strategy – Next generation digital Commission*, Bryssel, C(2022) 4388, 30.6.2022.

Komissio edisti vuonna 2022 edelleen kilpailupolitiikkaa ja tiedotti siitä useilla tasoilla EU:n kilpailupolitiikan vaikuttavuuden tukemiseksi. Näkyvimmin tätä teki johtava varapuheenjohtaja Margarethe Vestager, joka osallistui moniin tapahtumiin ja lehdistötilaisuuksiin. Jäsenvaltioissa järjestettiin erityisiä tiedotustoimia, joilla täydennettiin lehdistötiedotteita, toimintapoliittisia katsauksia, uutiskirjeitä ja sosiaalisen median viestintäkanavia⁶⁵.

4. Kilpailupolitiikan täytäntöönpano edisti komission päätavoitteiden saavuttamista

EU:n kilpailupolitiikan täytäntöönpanosta on merkittävää hyötyä kuluttajille ja asiakkaille. Kilpailun pääosasto arvioi⁶⁶, että komission toteuttaman kilpailusääntöjen ja yrityskeskittymien valvonnan avulla vuosina 2012–2021 saavutetut suorat asiakassäästöt olivat 120–210 miljardia euroa. Kilpailusääntöjen ja yrityskeskittymien valvonta tuotti vuosittain keskimäärin noin 12–21 miljardia euroa hyötyjä suoraan asiakkaille (ks. jäljempänä oleva kaavio).

Näiden arvioiden lisäksi kilpailusääntöjen valvonnan katsotaan tuottaneen asiakkaille myös seuraavia yleisiä hyötyjä:

1) valvonnan aiheuttamat välilliset tai pelotevaikutukset esimerkiksi tapauksissa, joissa yritykset pidättäytyvät kilpailunvastasesta toiminnasta tai tekemästä kilpailunvastaisia sulautumissopimuksia ja

2) myönteiset vaikutukset innovointiin sekä tuotteiden tai palvelujen laatuun.

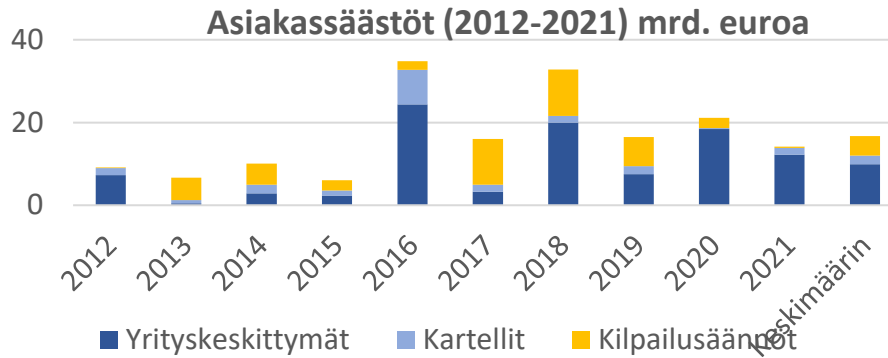
Välillisiä pelotevaikutuksia on vaikea arvioida. Ekonomistit ovat kuitenkin yhtä mieltä siitä, että epäsuorat asiakassäästöt ovat todennäköisesti paljon suuremmat kuin suorat asiakassäästöt. Kilpailupolitiikan täytäntöönpanon makrotaloudellisten vaikutusten äskettäisen mallinnuksen⁶⁷ mukaan komission kymmenen viime vuoden aikana toteuttaman kilpailusääntöjen ja yrityskeskittymien valvonnan tuottamat säästöt kasvattavat todennäköisesti EU:n BKT:ta 0,6–1,1 prosenttia (mikä vastaa 90–160:tä miljardia euroa vuodessa) keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.⁶⁸

⁶⁵ Ks. esimerkiksi YouTubessa julkaistu animaatio: <https://youtu.be/3yQkOwvdl-Q>

⁶⁶ Ks. kilpailupolitiikan katsaus 2022/1: *Customer savings generated by the Commission's antitrust and merger enforcement: a 10-year perspective*. Ks. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/dbfa0d39-5350-11ed-92ed-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-273802603>

⁶⁷ Euroopan komissio (2022): *Modelling the macroeconomic impact of competition policy: 2021 update and further development*, kilpailun pääosaston, yhteisen tutkimuskeskuksen ja talouden ja rahoituksen pääosaston laatima raportti, Euroopan unionin julkaisutoimisto.

⁶⁸ Ks. kilpailupolitiikan katsaus 2022/1: *Customer savings generated by the Commission's antitrust and merger enforcement: a 10-year perspective*, s. 6–7.

Komissio julkaisi lokakuussa 2022 EU:n kilpailupolitiikkaa koskevien vuoden 2022 Eurobarometri-kyselyjen tulokset.⁶⁹ Tulokset osoittavat selvästi, että toimivat ja kilpailuun perustuvat markkinat parantavat kansalaisten arkea ja että niillä on myönteinen vaikutus pk-yrityksiin. Kilpailuun perustuvat markkinat alentavat hintoja, lisäävät valinnanvaraa ja tuottavat innovatiivisempia tuotteita ja palveluja.

4.1 Kilpailupolitiikan täytäntöönpano edisti digitaalista siirtymää ja vahvojen ja häiriönsietokykyisten sisämarkkinoiden syntymistä

Komission puheenjohtaja Ursula Von der Leyen määritteli poliittisella aloitteellaan ”Euroopan digitaalinen valmius” digitaalian yhdeksi komission tärkeimmistä painopisteistä. Yritysten on innovoitava ja toimittava tehokkaasti voidakseen kasvaa kilpailumarkkinoilla.⁷⁰ EU:n kilpailusääntöjen tehokas täytäntöönpano ja sääntelyuudistukset ovat EU:n talouden digitaalisen muutoksen ja sisämarkkinoiden häiriönsietokyvyn vahvistamisen kannalta ratkaisevan tärkeitä.

Kilpailusääntöjen noudattamisen valvonta edisti digitaalista siirtymää ja vahvojen ja häiriönsietokykyisten sisämarkkinoiden syntymistä

Televiestintäalalla komissio hyväksyi heinäkuussa 2022 T-Mobile CZ:n, CETINin ja O2 CZ:n Tšekissä tarjoamat sitoumukset.⁷¹ Näillä sitoumuksilla luodaan puitteet verkon yhteiskäytön edullisille vaikutuksille, rajoitetaan kaupallisesti arkaluonteisten tietojen vaihtoa verkon yhteiskäyttäjien välillä ja säilytetään kunkin osapuolen tekniset ja taloudelliset kannustimet ottaa itsenäisesti käyttöön lisää verkkokapasiteettia.

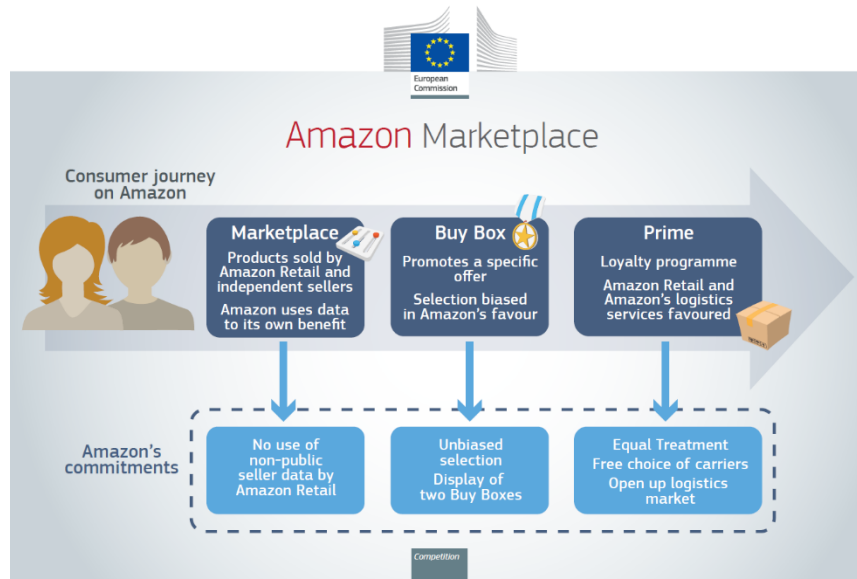
Sähköinen kaupankäynti on lisännyt vähittäiskaupan kilpailua, laajentanut kuluttajien valinnanvaraa ja alentanut kuluttajahintoja. Komission on varmistettava, että suuret verkkoalustat eivät kumoa näitä

⁶⁹ Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_22_6374

⁷⁰ Kilpailun ja innovoinnin merkitystä korostetaan myös 10. maaliskuuta 2020 annetussa komission tiedonannossa Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *Pk-yritysstrategia kestävä ja digitaalinen Eurooppa varten* (COM(2020) 103 final) ja 25. toukokuuta 2021 annetussa komission tiedonannossa Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *Vuoden 2020 uuden teollisuusstrategian päivittäminen: vahvemmat sisämarkkinat Euroopan elpymistä varten* (COM(2021) 350 final).

⁷¹ Sitoumukset ovat saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40305

hyötyjä kilpailunvastaisella toiminnalla. Komissio päätti tähän liittyen tutkia Amazonin liiketoimintakäytäntöjä ja sen kaksoisroolia markkinapaikkana ja vähittäismyyjänä. Komissio kehotti heinäkuussa 2022 esittämään huomautuksia Amazonin tarjoamista sitoumuksista⁷² niiden kilpailuongelmien suhteen, jotka liittyvät siihen, miten Amazon käyttää ei-julkista markkinapaikan myyntidataa, sekä mahdolliseen puolueellisuuteen, kun myyjille myönnetään pääsy sen Buy Box -toimintoon ja Prime-ohjelmaan. Komissio totesi joulukuussa 2022, että Amazonin tarjoamat lopulliset sitoumukset ratkaisivat komission havaitsemat kilpailuongelmat, ja teki niistä EU:n kilpailusääntöjen nojalla sitovia.⁷³

Komissio ilmoitti Metalle joulukuussa 2022 katsovansa alustavasti, että yritys rikkoi EU:n kilpailusääntöjä vääristämällä kilpailua luokiteltujen verkkoilmoitusten markkinoilla.⁷⁴ Komissio on huolissaan siitä, että Meta sitoo luokiteltujen ilmoitusten verkkopalvelunsa Facebook Marketplace -kauppapaikkaan ja omaan Facebook-verkkoyhteisöönsä ja asettaa Facebook Marketplace -kauppapaikan kilpailijoille epäoikeudenmukaisia kauppaehtoja.

Komissio päätti samaten joulukuussa 2022 maaliskuussa 2022 aloitetun tutkinnan⁷⁵ Googlen ja Metan välisestä display-mainontapalveluja koskevasta niin kutsutusta Jedi Blue -sopimuksesta.

Mobiilimaksujen rooli digitaalitaloudessa kasvaa nopeasti, ja kuluttajien olisi saatava hyötyä kilpailukykyisistä ja innovatiivisista maksuratkaisuista. Komissio jatkoi vuonna 2022 tutkintaansa⁷⁶

⁷² Asia AT.40462, *Amazon Marketplace*, ja asia AT.40703, *Amazon Buy Box*, sitomusehdotus. Ks. https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases1/202229/AT_40462_8414012_7971_3.pdf

⁷³ Asia AT.40462, *Amazon Marketplace*, ja asia AT.40703, *Amazon Buy Box*, komission 20. joulukuuta 2022 tekemä päätös. Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_22_7777

⁷⁴ Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7728

⁷⁵ Asia AT.40774, *Googlen ja Facebookin välinen (avointa tarjouskilpailua koskeva) sopimus*; ks. myös 11.3.2022 julkaistu lehdistötiedote: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_1703

sen arvioimiseksi, rikkooko Applen toiminta Apple Pay -sovelluksen yhteydessä EU:n kilpailusääntöjä. Komissio totesi toukokuussa 2022 antamassaan väitetiedoksiannossa⁷⁷ alustavasti, että Apple on saattanut rajoittaa kilpailua oman Apple Pay -sovelluksensa eduksi.

Unionin yleinen tuomioistuin antoi vuonna 2022 useita tärkeitä tuomioita, jotka liittyivät komission toteuttamiin kilpailulainsäädännön täytäntöönpanotoimiin.

Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio asiassa Google Android⁷⁸

Unionin yleinen tuomioistuin vahvisti suurelta osin syyskuussa 2022 komission vuonna 2018 tekemän päätöksen⁷⁹ ja totesi, että Google oli asettanut sääntöjenvastaisia rajoituksia Android-laitteiden valmistajille ja matkaviestinverkko-operaattoreille säilyttääkseen määräävän asemansa yleisten verkkohakupalvelujen markkinoilla. Unionin yleinen tuomioistuin alensi sakkoa 4,34 miljardista eurosta 4,125 miljardiin euroon. Se vahvisti erityisesti komission päätelmän, jonka mukaan Android ja iOS kuuluivat erillisille merkityksellisille tuotemarkkinoille. Se vahvisti myös komission päätelmät, joiden mukaan Google oli rajoittanut sekä yleisten hakupalvelujen että selainten aiheuttamaa kilpailua asettamalla mobiililaitteiden valmistajille esiasennusta koskevia ehtoja ja Androidin vaihtoehtoisten versioiden ja kilpailevien yleisten hakupalvelujen aiheuttamaa kilpailua tekemällä hajautumisen estäviä sopimuksia.

Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio asiassa Qualcomm⁸⁰

Komissio määräsi vuonna 2018 Qualcommille 997 miljoonan euron sakon, koska yritys oli käyttänyt väärin määräävää asemaansa LTE-standardin (Long Term Evolution) mukaisten piirisarjojen maailmanlaajuisilla markkinoilla. Qualcomm suostui suorittamaan Applelle huomattavia maksuja sillä ehdolla, että Apple käyttäisi laitteissaan ainoastaan Qualcommin piirisarjoja. Komissio katsoi, että näillä yksinoikeusmaksuilla saattoi olla kilpailunvastaisia vaikutuksia, koska ne vähensivät Applen kannustimia siirtymään käyttämään kilpailevia LTE-piirisarjojen tarjoajia. Qualcomm riitautti päätöksen ja esitti, että komissio oli tehnyt menettelyvirheitä ja että sen arvio kilpailunvastaisista vaikutuksista oli riittämätön. Unionin yleinen tuomioistuin kumosi komission päätöksen kokonaisuudessaan ja havaitsi useita menettelyihin liittyviä sääntöjenvastaisuuksia, jotka – tuomioistuimen mukaan – vaikuttivat Qualcommin puolustautumisoikeuksiin. Unionin yleinen tuomioistuin oli myös eri mieltä komission analyysistä, joka koski yksinoikeusmaksujen kilpailunvastaisia vaikutuksia.

Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio asiassa Intel⁸¹

Unionin yleinen tuomioistuin kumosi osittain komission vuonna 2009 tekemän päätöksen, jossa Intelille määrättiin 1,06 miljardin euron sakko sen määräävän markkina-aseman väitetystä väärinkäytöstä, koska Intel oli tarjonnut uskollisuusalennusjärjestelmiä ja muita yksinmyyntimaksuja. Tuomiossa sovellettiin unionin tuomioistuimen tuomiota, joka koski valitusta unionin yleisen tuomioistuimen vuonna 2014 asiassa Intel antamasta tuomiosta. Unionin tuomioistuimen mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei ollut ottanut huomioon taloudellista analyysiä, jonka avulla Intel pyrki osoittamaan, että sen alennuksilla ei pystytty rajoittamaan kilpailua. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että päätöksessä sovellettu ”yhtä tehokkaan kilpailijan” testi, jolla pyrittiin osoittamaan, että Intelin alennukset saattoivat estää kilpailun,

⁷⁶ Asia AT.40452, *Apple – Mobiilimaksut*. Ks. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_AT_40452

⁷⁷ Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_2764

⁷⁸ Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 14.9.2022, Google LLC ja Alphabet, Inc. v. Euroopan komissio, T-604/18, ECLI:EU:T:2022:54.

⁷⁹ Asia AT.40099, *Google Android*. Ks. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_AT_40099

⁸⁰ Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 1.8.2022, Qualcomm v. komissio, T-235/18, ECLI:EU:T:2022:358.

⁸¹ Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 26.1.2022, Intel Corporation, Inc. v. komissio, T-286/09, ECLI:EU:T:2022:19.

oli virheellinen eikä komissio ollut tutkinut riittävästi markkinoilta syrjäyttävän vaikutuksen indikaattoreita. Komissio on hakenut muutosta unionin yleisen tuomioistuimen tuomioon.

Yrityskeskittymien valvonta edisti digitaalista siirtymää ja vahvojen ja häiriönsietokykyisten sisämarkkinoiden syntymistä

Komissio työskenteli vuonna 2022 edelleen tiiviisti yrityskeskittymien valvonnan parissa. Komissio teki 368 yrityskeskittymäpäätöstä eri aloilla (vuonna 2021 päätöksiä tehtiin 396), ja 291 niistä hyväksyttiin yksinkertaistettua menettelyä noudattaen. Komissio puuttui 14 ehdotettuun hankintaan, ja näistä liiketoimista 12 hyväksyttiin ehdollisina ja kaksi kiellettiin. Osapuolet luopuivat neljästä ilmoitetusta liiketoimesta ja ne peruutettiin toisessa vaiheessa.

Komissio kielsi tammikuussa 2022 ehdotetun Hyundai Heavy Industries Holdingsin toteuttaman Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering CO., Ltd:n hankinnan.⁸² Komission mukaan näiden kahden laivanrakentajan sulautuminen olisi antanut uudelle sulautuman tuloksena syntyvälle yritykselle määräävän aseman ja vähentänyt kilpailua suurten nesteytetyn kaasun kuljetusalusten rakentamisen maailmanlaajuisilla markkinoilla. Koska mitään korjaustoimenpiteitä ei esitetty, sulautuma olisi johtanut toimittajien vähenemiseen ja korkeampiin hintoihin.

Komissio hyväksyi tammikuussa 2022 perusteellisen tutkinnan jälkeen ehdollisena Metan toteuttaman Kustomer-yritysoston.⁸³ Komission havaitsemien kilpailuongelmien ratkaisemiseksi Meta tarjosi Metan viestintäkanavien sovellusrajapintojen käyttöoikeutta koskevia kattavia sitoumuksia kymmenen vuoden ajaksi.⁸⁴ Komissio tarkasteli hankintaa huolellisesti, koska tämänkaltaiset liiketoimet voisivat vahvistaa kohdeyrityksen koosta riippumatta edelleen suuria toimijoita, jotka hallitsevat digitaloutta yhä enenevässä määrin. Metan tarjoamat sitoumukset takaavat, että sen kilpailijoilla on jatkossakin mahdollisuus käyttää Metan tärkeitä viestintäkanavia maksutta ja yhdenvertaisin ehdon.

Komissio hyväksyi kesäkuussa 2022 Ali Groupin toteuttaman Welbiltin oston ehdollisena.⁸⁵ Ali Group ja Welbilt ovat maailmanlaajuisia ammattikäyttöön tarkoitettujen ravitsemuspalvelulaitteiden, kuten majoitus- ja ravintola-alalla käytettävien jääpalakoneiden, valmistajia. Tässä asiassa tarjotut sitoumukset koskivat muun muassa Welbiltin koko jääpalakoneliiketoiminnan luovutusta. Näin

⁸² Asia M.9343, *Hyundai Heavy Industries Holdings/Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering*. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9343

⁸³ Asia M.10262, *Meta (aiemmin Facebook) / Kustomer*. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases1/202242/M_10262_8559915_3054_3.pdf

⁸⁴ Sovellusrajapintojen julkista käyttöä koskeva sitoumus: Meta sitoutuu takaamaan asiakaspalvelun asiakashallintaohjelmistoja tarjoaville kilpailijoille ja uusille markkinoille tulijoille mahdollisuuden käyttää julkisesti saatavilla olevia sovellusrajapintoja syrjimättömin perustein. Sovellusrajapintojen ydintoimintojen yhdenvertaista toiminnallisuutta koskeva sitoumus: Siltä osin kuin Kustomerin asiakkaiden käyttämiä Messenger-, Instagram- tai WhatsApp -alustojen ominaisuuksia tai toimintoja voidaan parantaa tai päivittää, Meta sitoutuu tarjoamaan myös vastaavia parannuksia Kustomerin kilpailijoille ja uusille markkinoille tulijoille. Tämä koskisi myös Metan viestintäkanavien uusia ominaisuuksia tai toimintoja tulevaisuudessa, jos merkittävä osa Kustomerin asiakkaista käyttäisi niitä.

⁸⁵ Asia M.10431, *Ali Group/Welbilt*, EUVL C 469, 9.12.2022, s. 16.

varmistetaan, että markkinoille tuleva uusi toimija aiheuttaa edelleen kilpailupainetta sulautuman tuloksena syntyvälle yritykselle ja että asiakkailta on useita toimittajia, joista ne voivat valita.

Komissio kielsi syyskuussa 2022 perusteellisen tutkinnan jälkeen Illuminan ennenaikaisesti toteuttaman GRAIL-yritysoston.⁸⁶ Illumina on geneettisessä ja genomianalyysissä käytettävien uuden sukupolven sekvensointijärjestelmien johtava toimittaja. GRAIL on Illuminan asiakas, joka käyttää sen uuden sukupolven sekvensointijärjestelmiä syövän havaitsemiseen tarkoitettujen testien kehittämiseen. Komissio totesi, että jos liiketoimi toteutetaan, Illuminalla olisi kannustin estää GRAILin kilpailijoita käyttämästä Illuminan teknologiaa tai asettaa ne muulla tavoin huonompaan asemaan sekä tukahduttaa innovointikilpailu uuden sukupolven sekvensointiin perustuvien syövän havaitsemiseen tarkoitettujen testien uusilla markkinoilla.

Yritykset toteuttivat liiketoimen elokuussa 2021, vaikka komission perusteellinen tutkinta oli vielä kesken. Vastauksena liiketoimen ennenaikaiseen toteuttamiseen komissio hyväksyi välitoimenpiteitä tehokkaan kilpailun edellytysten palauttamiseksi ja ylläpitämiseksi sen jälkeen, kun Illumina oli ostanut GRAILin.⁸⁷ Samanaikaisesti komissio aloitti tutkinnan arvioidakseen, oliko Illumina rikkonut EU:n sulautuma-asetuksessa säädettyä tarkastelun kohteena olevia liiketoimia koskevaa lykkäämisvelvollisuutta. Komissio hyväksyi tämän vuoksi heinäkuussa 2022 väitetiedoksiannon, jonka mukaan Illumina ja GRAIL olivat rikkoneet EU:n sulautuma-asetusta toteuttamalla hankinnan ennen kuin ne saivat komissiolta hyväksynnän yrityskeskittymälle. Jos komissio katsoo, että Illumina ja GRAIL toteuttivat liiketoimen EU:n sulautuma-asetuksen vastaisesti, se voi määrätä sakon, joka on enintään 10 prosenttia kunkin yrityksen vuotuisesta maailmanlaajuisesta liikevaihdesta.⁸⁸ Tehtyään päätöksen Illuminan toteuttaman GRAILin oston kieltämisestä Euroopan komissio lähetti lisäksi joulukuussa 2022 Illuminalle ja GRAILille väitetiedoksiannon, jossa se ilmoitti korjaavista toimenpiteistä EU:n sulautuma-asetuksen nojalla.⁸⁹

Unionin yleinen tuomioistuin vahvisti komission tulkinnan 22 artiklasta asiassa Illumina/GRAIL antamassaan tuomiossa⁹⁰

Komissio sovelsi asiassa Illumina/GRAIL EU:n sulautuma-asetuksen 22 artiklaa täysimääräisesti hyväksymällä kansalliset ilmoituskynnykset alittavaa liiketoimea koskevan siirtopyynnön. Varapuheenjohtaja Vestager oli tätä ennen ilmoittanut, että komissio ei enää yrittäisi saada jäsenvaltioita luopumaan pyytämästä sellaisten tapausten siirtämisestä sen käsiteltäviksi, joista ei tarvitse ilmoittaa siirtopyynnön esittävässä jäsenvaltiossa. Tällaisten tapausten siirrolla varmistetaan, että komissio voi tarkastella siirtoa pyytäneiden jäsenvaltioiden puolesta sellaisten yritysten sulautumia, joiden vuotuinen

⁸⁶ Asia M.10188, *Illumina/GRAIL*. Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_5364

⁸⁷ Asia M.10493, *Illumina/GRAIL* (8 artiklan 5 kohdan a alakohdan mukaiset välitoimenpiteet). Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_5661

⁸⁸ Asia M.10483, *Illumina/GRAIL* (14 artiklan mukainen menettely). Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_604

⁸⁹ Asia M.10939, *Illumina/GRAIL*. Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_7403

⁹⁰ Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 13.7.2022, *Illumina, Inc. v. Euroopan komissio*, T-227/21, ECLI:EU:T:2022:447.

liikevaihto ei kuvaa asianmukaisesti niiden vaikutusta kilpailuun.⁹¹ Komissio julkaisi tätä asiaa koskevat ohjeet maaliskuussa 2021⁹² ja käytännön tietoja niiden täytäntöönpanosta joulukuussa 2022.⁹³

Illumina ja GRAIL riitauttivat komission vuonna 2021 tekemät päätökset, joissa se hyväksyi useiden jäsenvaltioiden / ETA-valtioiden esittämät 22 artiklan mukaiset käsittelypaikan siirtämisestä koskevat pyynnöt. Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kanteen heinäkuussa 2022.⁹⁴ Unionin yleinen tuomioistuin vahvisti, että EU:n sulautuma-asetuksen 22 artiklan mukaisten liiketoimien ei tarvitse kuulua siirtopyynnön esittävän jäsenvaltion yrityskeskittymien valvontaa koskevien oikeussääntöjen soveltamisalaan. Unionin yleisen tuomioistuimen tuomiossa vahvistetaan komission oikeus soveltaa 22 artiklaa sulautumiin, vaikka liiketoimi jäisi yrityskeskittymien valvonnan kansallisten kynnysarvojen alapuolelle. Tuomiosta on vireillä muutoksenhaku unionin tuomioistuimessa.⁹⁵

Komissio aloitti heinäkuussa 2022 perusteellisen tutkinnan arvioidakseen ehdotettua Orangen toteuttamaa VOO:n ja Brutélén yritysostoa.⁹⁶ Orange on ollut VOO/Brutélén televiestintäpalvelujen menestyksenkäs kilpailija tietyissä Belgian osissa. Komissio on huolestunut siitä, että ehdotettu liiketoimi voi vähentää kilpailua kiinteän verkon internetpalvelujen, audiovisuaalisten palvelujen ja palvelupakettien vähittäismarkkinoilla tietyissä Belgian osissa.

Komissio aloitti heinäkuussa 2022 perusteellisen tutkinnan arvioidakseen ehdotettua Microsoftin toteuttamaa Activision Blizzardin yritysostoa.⁹⁷ Komissio on huolestunut siitä, että ehdotettu hankinta voi vähentää kilpailua pelikonsolien ja mikrotietokoneiden videopelien jakelun sekä tietokoneiden käyttöjärjestelmien markkinoilla.

Komissio aloitti heinäkuussa 2022 perusteellisen tutkinnan arvioidakseen ehdotettua Vivendin toteuttamaa Lagardèren yritysostoa.⁹⁸ Osapuolet ovat suurin ja toiseksi suurin yritys useimmilla kirjojen arvoketjun markkinoilla Ranskassa. Komissio on huolissaan siitä, että liiketoimi voi vähentää kilpailua i) ranskankielisten kirjojen tekijänoikeuksien ostojen, ii) ranskankielisten kirjojen jakelun ja markkinoinnin sekä iii) ranskankielisten kirjojen vähittäiskauppiaille tapahtuvan myynnin markkinoilla. Komissio havaitsi myös julkisuuden henkilöitä käsittelevien lehtien myyntiin liittyviä kilpailuongelmia.

Komissio aloitti heinäkuussa 2022 perusteellisen tutkinnan arvioidakseen ehdotettua Broadcomin toteuttamaa VMwaren yritysostoa.⁹⁹ Broadcom toimittaa laitteistoja, pääasiassa verkkoliitännäkortteja

⁹¹ Johtavan varapuheenjohtajan Vestagerin puhe 11.9.2020 EU:n yrityskeskittymien valvonnan tulevaisuudesta, https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/vestager/announcements/future-eu-merger-control_en

⁹² Komission tiedonanto Ohjeet sulautuma-asetuksen 22 artiklassa säädetyn siirtomekanismin soveltamisesta tietyntyyppisissä asioissa, C(2021) 1959 final, 26.3.2021.

⁹³ Asiakirja *Practical information on implementation of the 'Guidance on the application of the referral mechanism set out in Article 22 of the Merger Regulation to certain categories of cases' – Frequently Asked Questions and Answers (Q&A)*. Ks. https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2022-12/article22_recalibrated_approach_QandA.pdf

⁹⁴ Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 13.7.2022, Illumina, Inc. v. Euroopan komissio, T-227/21, ECLI:EU:T:2022:447.

⁹⁵ Illuminan 22.9.2022 asiassa C-611/22 P, Illumina v. komissio, tekemä valitus ja GRAILin 30.9.2022 asiassa C-625/22 P, Grail v. komissio ja Illumina, tekemä valitus.

⁹⁶ Asia M.10663, *Orange/VOO/Brutélé*, ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_4762

⁹⁷ Asia M.10646, *Microsoft/Activision Blizzard*, ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_6578

⁹⁸ Asia M.10433, *Vivendi/Lagardere*, ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7243

⁹⁹ Asia M.10806, *Broadcom/VMware*, ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7835

ja sovittimia, ja VMware tarjoaa virtualisointiohjelmistoja. Komissio on huolissaan siitä, että liiketoimen avulla Broadcom saattaa heikentää kilpailevien laitteistotoimittajien kykyä kilpailla lähinnä heikentämällä VMwaren virtualisointiohjelmistojen yhteentoimivuutta kilpailijoiden laitteistotuotteiden kanssa.

Komissio katsoi helmikuussa 2022, että Unkari rikkoi EU:n sulautuma-asetuksen 21 artiklaa päätöksellään kieltää veto-oikeudella Wiener Versicherung Gruppea, jäljempänä 'VIG', hankkimasta AEGON-konsernin unkarilaisia tytäryhtiöitä.¹⁰⁰ EU:n sulautuma-asetuksen 21 artiklassa komissiolle annetaan yksinomainen toimivalta tutkia keskittymiä, joilla on unionin laajuinen ulottuvuus. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa toimenpiteitä oikeutettujen etujen suojaamiseksi vain tietyin edellytyksin, joita Unkarin veto-oikeuden käyttö ei täyttänyt, koska siitä ei ilmoitettu komissiolle etukäteen ja oli epäselvää, oliko tarkoitus suojella Unkarin oikeutettua etua. Komission päätöksessä vahvistettiin komission yksinomainen toimivalta ja se, että jäsenvaltioiden on varmistettava toimissaan tämän toimivaltajaon noudattaminen, jotta yritykset voivat investoida ja hyödyntää sisämarkkinoita luottavaisin mielin.

Valtiontuen valvonta edisti digitaalista siirtymää ja sisämarkkinoiden häiriönsietokykyä

Valtiontukihankkeilla edistetään muun muassa tehokkaiden laajakaistaverkkojen käyttöönottoa EU:ssa sellaisilla alueilla, joilla kaupallisilla operaattoreilla ei ole riittävästi kannustimia tarjota riittäviä laajakaistayhteyksiä. Tuen jakamiseksi tasapainoisesti eri puolille EU:ta komissio on tehnyt tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa varmistaakseen, että kansalliset tukitoimenpiteet voidaan toteuttaa mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti.

Komissio hyväksyi esimerkiksi tammikuussa 2022 elpymis- ja palautumistukivälineestä tuetun 3,8 miljardin euron suuruisen Italian ohjelman tehokkaille gigabittiverkoille alueilla, joilla ei ole olemassa tai suunnitteilla verkkoa, jonka latausnopeus olisi vähintään 300 megabittiä sekunnissa. Toimenpide on osa Italian kansallista digitalisointisuunnitelmaa.¹⁰¹

Komissio hyväksyi lokakuussa 2022 Italian 292,5 miljoonan euron arvoisen elpymis- ja palautumistukivälineestä tuetun toimenpiteen STMicroelectronicsin hyväksi. Yritys rakentaa tuotantolaitoksen puolijohteiden arvoketjuun.¹⁰² Arviointi tehtiin niiden periaatteiden mukaisesti, jotka komissio ilmoitti helmikuussa 2022 annetussa tiedonannossa, ja se perustui esimerkiksi arvoketjuun kohdistuviin myönteisiin vaikutuksiin toimitusvarmuuden varmistamisen osalta. Lisäksi se liittyi komission ehdotukseen sirusäädökseksi¹⁰³.

Lisäksi komissio hyväksyi marraskuussa 2022 elpymis- ja palautumistukivälineestä tuetun 500 miljoonan euron arvoisen Espanjan tukiohjelman, jolla autetaan kuluttajia ja maaseutualueiden

¹⁰⁰ Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_1258

¹⁰¹ Tuki SA.63170, *Elpymis- ja palautumistukiväline – Italia – Gigabittiverkkoja koskeva suunnitelma*, EUVL C 116, 11.3.2022, s. 3.

¹⁰² Asia SA.103083, *Elpymis- ja palautumistukiväline – STMICROELECTRONICS S.R.L. (ST) – Uuden piikarbidisubstraattitehtaan rakentaminen Cataniaan*.

¹⁰³ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *Sirusäädös Euroopalle* (COM(2022) 45 final, 8.2.2022).

yrittäjiä laadukkaiden mobiilipalvelujen piiriin, mikä edistää Espanjan taloutta ja EU:n yleisiä digitaalisia tavoitteita.¹⁰⁴

Tiedotusvälineiden vapaus ja moniarvoisuus ovat demokratian kannalta keskeisiä seikkoja. Komissio hyväksyi vuonna 2022 useita media-alan tukitoimenpiteitä, joilla autetaan media-alaa toipumaan molemmista EU:ta koettelevista kriiseistä ja minimoimaan samalla kilpailunvastaiset vaikutukset. Lisäksi komissio hyväksyi digitaalisen muutoksen ja teknologisen innovoinnin vauhdittamisen media-alalla.

4.2 Kilpailupolitiikan täytäntöönpano edisti vihreää siirtymää

Kilpailupolitiikalla edistetään EU:n ympäristö- ja ilmastotavoitteita, kuten talouden hiilestä irtautumista ja liikenteen siirtymistä fossiilisista polttoaineista vaihtoehtoihin polttoaineisiin. Kilpailuoikeuden noudattamisen valvonta edistää Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa¹⁰⁵ pitämällä markkinat tehokkaina, oikeudenmukaisina ja innovatiivisina.

Varmistaakseen, että kilpailupolitiikan täytäntöönpano tukee vihreää siirtymää ja avaa tietä vihreälle liikkuvuudelle, komissio teetti vuonna 2022 tutkimuksen, jossa analysoitiin yleisesti saatavilla olevan latausinfrastruktuurin markkinoiden kilpailudynamiikkaa. Tutkimus valmistuu vuonna 2023.¹⁰⁶

Lisäksi komissio tukee EU:n energiatavoitteita ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa kilpailuoikeutta koskevalla työllään. Komissio jatkoi vuonna 2022 tutkintaa yrityksistä, joiden epäillään tehneen salaista yhteistyötä biopolttoaineena käytettävän etanolin vertailuhintoihin vaikuttamiseksi.¹⁰⁷

Komissio käynnisti omasta aloitteestaan tutkimuksen Euroopan maakaasumarkkinoista arvioidakseen, onko markkinaosapuolten kaupallinen toiminta saattanut osaltaan edistää Euroopan energiamarkkinoiden häiriöitä ja vaikuttaa kaasun hintoihin.¹⁰⁸ Ukrainalainen kaasuntuottaja Naftogaz teki joulukuussa 2021 kilpailuoikeuden rikkomista koskevan virallisen kantelun Gazpromia vastaan ja esitti, että Gazprom on käyttänyt väärin määräävää asemaansa useilla ETA:n kaasumarkkinoilla. Komissio teki osana asiaa koskevaa tutkintaa maaliskuussa 2022 ennalta ilmoittamattomia tarkastuksia useiden maakaasun toimitusten, siirron ja varastoinnin alalla Saksassa toimivien yritysten tiloissa.¹⁰⁹ Komissio tutkii muun muassa, onko Gazpromin toiminta saattanut edistää kaasun hintojen nousua Euroopan spot-markkinoilla ja hyödyttääkö se näin Gazpromia sen

¹⁰⁴ Asia SA.103451, *Elpymis- ja palautumistukiväline – Espanja – Runkoliityntäverkkojen käyttöönotto mobiiliyhteyksiä varten*, EUVL C 449, 25.11.2022, s. 2.

¹⁰⁵ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *Euroopan vihreän kehityksen ohjelma* (COM(2019) 640 final).

¹⁰⁶ Ks. https://competition-policy.ec.europa.eu/single-market-programme-smp/calls-tenders-contracts/ex-ante-publicity-low-and-middle-value-contracts_en

¹⁰⁷ Asia AT.40054, *Etanolin vertailuhinnat*. Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_6769

¹⁰⁸ Kantelussaan Naftogaz esittää muun muassa, että Gazprom on tarkoituksellisesti kieltäytynyt täyttämästä EU:n kaasuvaroja ja lopettanut kaasun myynnin oman sähköisen kauppajärjestelmänsä kautta esittämättä lainkaan perusteluja ja että se estää edelleen riippumattomia venäläisiä ja keskiaasialaisia kaasuntuottajia viemästä kaasua Eurooppaan.

¹⁰⁹ Ks. 31.3.2022 annettu lehdistötiedote: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_2202

eurooppalaisten asiakkaiden kanssa tekemien kauppapaikkaan indeksoitujen pitkäaikaisten sopimusten osalta.

Kannustamalla matkailijoita siirtymään maantieliikenteestä rautatieliikenteeseen edistetään merkittävästi Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteita.¹¹⁰ Samalla terve kilpailu takaa, että Euroopan kansalliset voivat hyötyä laadukkaista ja kohtuuhintaisista rautateiden henkilöliikennepalveluista. Kilpailuoikeuden alalla komissio ilmoitti kesäkuussa 2022 Tšekin ja Itävallan rautatieyhtiöille (České dráhy ja Österreichische Bundesbahnen) alustavasta näkemyksestään, jonka mukaan nämä kaksi yritystä olivat rikkoneet EU:n kilpailusääntöjä tekemällä käytettyjen matkustajavaunujen markkinoilla salaista yhteistyötä kilpailun vääristämiseksi rautateiden henkilöliikenteen markkinoilla.¹¹¹ České dráhyyn saalistushinnoittelua koskevaan tutkintaan liittyvässä erillisessä asiassa komissio lopetti syyskuussa 2022 tutkinnan tekemättä rikkomista koskevaa päätöstä. Komissio katsoi, että sen České dráhylle lokakuussa 2020 lähettämän väitetiedoksiannon¹¹² jälkeen keräämä näyttö ei vahvistanut alustavia epäilyjä siitä, että tämä vakiintunut rautatieliikenteen harjoittaja olisi veloittanut kustannukset alittavia hintoja ja yrittänyt laittomasti sulkea uudet kilpailijat pois.¹¹³

Yrityskeskittymien valvonnan alalla komissio hyväksyi heinäkuussa 2022 ehdollisena Bouyguesin toteuttaman Equansin yritysoston.¹¹⁴ Komission tutkinta paljasti, että sulautuman tuloksena syntyvän yrityksen markkinaosuudet olisivat suuret ja sillä olisi vain vähän kilpailua. Tämä voisi nostaa rautateiden ajojohtimien sähkötekniisten palvelujen hintoja Belgiassa. Komission havaitsemien kilpailuongelmien ratkaisemiseksi Bouygues tarjoutui luopumaan Colas Rail Belgiumista kokonaisuudessaan, mukaan lukien kaikki sen ajojohtimiin ja rata-asennuksiin liittyvien liiketoimintojen varat, henkilöstö sekä voimassa olevat ja tulevat sopimukset. Rautateiden henkilöliikenteen kilpailu voi laskea hintoja ja parantaa palvelujen laatua kuluttajien eduksi. Komission toimenpiteellä varmistetaan, että toinen kilpailija pysyy markkinoilla ja aiheuttaa edelleen kilpailupainetta merkityksellisillä Belgian markkinoilla ja että asiakkaat hyötyvät laajemmasta toimittajien valikoimasta ja kilpailukykyisistä hinnoista.

Komissio ehdotti lokakuussa 2022 uutta hätäasetusta kaasun korkeiden hintojen vaikutusten lieventämiseksi EU:ssa.¹¹⁵ Asetus hyväksyttiin huhtikuussa 2022.¹¹⁶ Siihen sisältyy muun muassa kaasun yhteishankintamekanismi, jonka avulla kaasuyhtiöt ja kaasun kuluttajat voivat neuvotella alhaisemmista hinnoista ja turvata energiansaannin mahdollisten energian toimitusvaikeuksien varalta.

¹¹⁰ Ks. esimerkiksi Euroopan unionin rautatieviraston raportti *Fostering the railway sector through the European Green Deal*, 16.7.2020 (päivitetty 12.10.2022). Ks. https://www.era.europa.eu/content/report-fostering-railway-sector-through-european-green-deal_en

¹¹¹ Asia AT.40401, *České dráhy ja Österreichische Bundesbahnen*.

¹¹² Asia AT.40156, *Czech Rail*. Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2017

¹¹³ Komission Daily News -uutiskatsaus, 30.9.2022: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_22_5911

¹¹⁴ Asia M.10575, *Bouygues/Equans*. Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_4603

¹¹⁵ Ehdotus neuvoston asetukseksi yhteisvastuun lisäämisestä kaasuhankintojen paremman koordinoinnin, rajat ylittävän kaasukaupan ja luotettavien viitehintojen avulla (COM(2022) 549 final).

¹¹⁶ Neuvoston asetus (EU) 2022/2576, annettu 19 päivänä joulukuuta 2022, yhteisvastuun lisäämisestä kaasuhankintojen paremman koordinoinnin, luotettavien viitehintojen ja rajatylittävän kaasukaupan avulla (EUVL 335, 29.12.2022, p. 1).

Tarkoituksena on, että komissio tekee sopimuksen palveluntarjoajan kanssa, joka järjestää kysynnän yhdistämisen EU:n tasolla kokoamalla yhteen kaasun tuontitarpeet ja pyytämällä markkinoilta tarjouksia kysynnän tyydyttämiseksi. Yritykset voisivat muodostaa eurooppalaisen kaasunhankintakonsortion EU:n kilpailusääntöjä noudattaen. Yhteishankintojen avulla pienemmät jäsenvaltiot ja erityisesti yritykset, jotka ovat ostajina heikommassa asemassa, voisivat ostaa kaasua paremmin ehdoin. Asetuksessa on myös säännöksiä, joilla lisätään suunnitteilla olevien ja jo tehtyjen kaasuhankintojen läpinäkyvyyttä. Näin voidaan arvioida toimitusvarmuutta ja energia-alan yhteisvastuuta koskevien tavoitteiden saavuttamista.

Komissio on valmis auttamaan yrityksiä mahdollisten yhteisten kaasunhankintakonsortioiden suunnittelussa EU:n kilpailusääntöjen mukaisesti.

Komissio hyväksyi vuonna 2022 kaksi vetyteknologian arvoketjuun kuuluvaa Euroopan yhteistä etua koskevaa tärkeää hanketta, jäljempänä 'IPCEI-hankkeet'. Molemmat IPCEI-hankkeet tukevat keskeisten strategisten arvo- ja teknologiaketjujen kehittämistä sekä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, EU:n vetystrategian ja REPowerEU-aloitteen tavoitteiden saavuttamista.

IPCEI Hy2Tech-hanke

Ensimmäinen IPCEI-hanke hyväksyttiin heinäkuussa 2022. Sillä tuetaan tutkimusta, innovointia ja teollista hyödyntämistä vetyteknologian arvoketjussa. Viisitoista jäsenvaltiota¹¹⁷ myöntää tälle hankkeelle enintään 5,4 miljardia euroa julkista rahoitusta, jonka odotetaan saavan liikkeelle lisäksi 8,8 miljardia euroa yksityisiä investointeja. Tässä IPCEI-hankkeessa 35 yritystä osallistuu kaikkiaan 41 hankkeeseen. Mukana on myös pk-yrityksiä sekä startup-yrityksiä.¹¹⁸ IPCEI Hy2Tech -hanke kattaa merkittävän osan vetyteknologian arvoketjusta, kuten i) vedyn tuotantolaitokset ja -laitteet, ii) polttokennojen tuotannon, iii) vedyn varastoinnin, kuljetuksen ja jakelun ja iv) loppukäyttäjäsovellukset erityisesti liikenteen alalla. Se edistää tärkeiden teknologisten läpimurtojen kehittämistä. Näitä ovat esimerkiksi uudet erittäin tehokkaat elektrodimateriaalit, aiempaa suorituskykyisemmät polttokennot ja innovatiiviset liikenneteknologiat. IPCEI Hy2Tech -hankkeen odotetaan luovan noin 20 000 uutta välitöntä työpaikkaa.

IPCEI Hy2Use -hanke

IPCEI Hy2Use -hanke hyväksyttiin syyskuussa 2022. Sillä lisätään uusiutuvan ja vähähiilisen vedyn tarjontaa ja tehostetaan puhtaan ja innovatiivisen vetyteknologian kehittämistä ja teollista käyttöönottoa muilla teollisuuden aloilla, kuten sementin, teräksen ja lasin tuotannossa. Näillä tuotteilla on tavallisesti suurempia esteitä hiilestä irtautumisessa. Kolmetoista jäsenvaltiota¹¹⁹ myöntää tälle hankkeelle enintään 5,2 miljardia euroa julkista rahoitusta, jonka odotetaan saavan liikkeelle lisäksi 7 miljardia euroa yksityisiä investointeja. IPCEI Hy2Use -hankkeeseen osallistuu 29 yritystä ja se sisältää 35 hanketta.¹²⁰

Komissio hyväksyi lokakuussa 2022 samoin vetyalaa koskevan 220 miljoonan euron suuruisen Espanjan valtiontukihankkeen, jolla tuetaan Cobra Instalaciones y Servicios, S.A. -yritystä,

¹¹⁷ AT, BE, CZ, DK, EE, FI, FR, DE, EL, IT, NL, PL, PT, SK ja ES.

¹¹⁸ Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_22_4544

¹¹⁹ AT, BE, DK, FI, FR, EL, IT, NL, PL, PT, SK, ES ja SE.

¹²⁰ Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_5677

jäljempänä 'COBRA', ilmasto-, ympäristö- ja energiatuen suuntaviivojen¹²¹ mukaisesti.¹²² COBRA tuottaa uusiutuvaa vetyä ja edistää sen käyttöä teollisuuden eri aloilla. Tämä valtiontukitoimenpide – jota tuetaan elpymis- ja palautumistukivälineestä – edistää EU:n vetystrategian ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamista ja auttaa samalla vähentämään riippuvuutta Venäjän fossiilisista polttoaineista sekä nopeuttamaan vihreää siirtymää REPowerEU-suunnitelman mukaisesti.

Kehitysvauhti oli vuonna 2022 nopea. Komissio reagoi tähän mukauttamalla valtiontukikehystä ja toteuttamalla energiaan liittyviä kriisitoimenpiteitä, joilla pyritään lievittämään energialaskujen maksajiin kohdistuvaa painetta.

Komissio hyväksyi esimerkiksi elokuussa 2022 Saksan 2,98 miljardin euron tukiohjelman uusiutuviin energialähteisiin ja hukkalämpöön perustuvan vihreän kaukolämmön edistämiseksi. Ohjelmalla tuetaan tehokkaampien kaukolämpöjärjestelmien rakentamista ja nykyisten järjestelmien hiilestä irtautumista, mikä lisää uusiutuvan energian ja hukkalämmön osuutta lämmitysalalla. Tämä johtaa päästöjen huomattavaan vähenemiseen.¹²³ Lisäksi komissio hyväksyi Saksan ohjelmaan muutoksen, jolla tuetaan sähkön tuotantoa uusiutuvista energialähteistä. Ohjelma heijastaa Saksan uusiutuvaa energiaa koskevaan lakiinsa hiljattain tekemää muutosta. Lain kokonaisbudjetti on 28 miljardia euroa, ja sen tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä 80 prosenttia sähköstä tuotetaan uusiutuvista energialähteistä ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2045 mennessä.¹²⁴

4.3 Kilpailupolitiikka edisti ihmisten hyväksi toimivaa taloutta

Konferenssi, jossa tarkasteltiin kilpailupolitiikan vaikutuksia ihmisten arkeen ja keskusteltiin niistä

Kilpailun pääosasto järjesti lokakuussa 2022 konferenssin¹²⁵, jossa käsiteltiin Euroopan sosiaalisen markkinatalouden ylläpitämisen, edistämisen ja kehittämisen merkitystä sekä kilpailupolitiikan roolia. Johtava varapuheenjohtaja Vestager korosti pääpuheenvuorossaan ihmisten hyväksi aidosti toimivan talouden tärkeimpiä näkökohtia ja sitä, että kilpailupolitiikalla on tässä keskeinen rooli.¹²⁶ Tähän sisältyy uusien mahdollisuuksien oikeudenmukaisempi jakautuminen ja samalla hintojen pitäminen alhaisina, valinnanvapauden säilyttäminen sekä innovatiivisten tuotteiden ja palvelujen edistäminen. Tämä on entistä tärkeämpää nykypäivän epävakaa maailmassa, kun syntyy uusia haasteita, jotka edellyttävät uusia ratkaisuja. Kilpailupolitiikalla olisi taattava kuluttajille parhaat mahdolliset olosuhteet, mutta se ei saisi haitata muita toimintapolitiikkoja, joilla pyritään muihin

¹²¹ Komission tiedonanto Vuoden 2022 suuntaviivat ilmastotoimiin, ympäristönsuojeluun ja energia-alalle myönnettävälle valtiontuelle (EUVL C 80, 18.2.2022, s. 1).

¹²² Asia SA.104361, *Espanja – Green Cobra -hanke*. Päätöstä ei ole vielä julkaistu.

¹²³ Asia SA.63177, *Saksa – Liittovaltion tuki tehokkaille lämpöverkoille*, EUVL C 366, 23.9.2022, s. 2.

¹²⁴ Asia SA.102084, *Saksa – Uusiutuvaa energiaa koskeva laki 2023*. Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7794

¹²⁵ Ks. https://competition-policy.ec.europa.eu/policy/making-markets-work-people_en

¹²⁶ Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_22_6445

toimintapolitiikan tavoitteisiin. Sääntelyn ja kilpailupolitiikan välinen suhde olisi sen vuoksi ymmärrettävä keskinäisesti täydentäväksi vuorovaikutukseksi.

Kilpailupolitiikan täytäntöönpano edisti eurooppalaisten rahoituspalvelujen häiriönsietokykyä

Valtiontukisääntöjen noudattamisen valvonnalla oli keskeinen rooli sisämarkkinoiden suojelussa ja EU:n talouspolitiikan tukemisessa vuonna 2022. Komissio hyväksyi tuen, jolla tuetaan Puolan kymmenen suurimman pankin joukkoon kuuluvan Getin Noble Bankin kriisinratkaisua.¹²⁷ Komissio myös jatkoi useita olemassa olevia valtiontukijärjestelmiä. Jäsenvaltiot voivat näin parantaa rahoitusalan häiriönsietokykyä, eikä niiden tarvitse myöntää uutta valtiontukea yksittäisille rahoituslaitoksille. Komissio hyväksyi etenkin vaikeuksissa olevien pankkien rakenneuudistukseen tai hallittuun markkinoilta poistumiseen tarkoitettujen järjestelmien jatkamisen Puolassa¹²⁸, Irlannissa¹²⁹ ja Italiassa¹³⁰.

Lisäksi komissio hyväksyi edelleen jäsenvaltioiden tuen vasta perustetuille pk-yrityksille ja startup-yrityksille, joiden esteenä on usein rajallinen rahoituksen saanti. Tätä varten komissio hyväksyi Ranskassa sovellettavan riskirahoitusjärjestelmän muuttamisen toisen kerran.¹³¹

Komissio saattoi vuonna 2022 päätökseen samoin rahoituspalveluja koskevan tutkinnan, joka koski Insurance Irelandin hallinnoimaan Insurance Link -tietojenkajojärjestelmään pääsyn ehtoja Irlannin liikennevakuutusmarkkinoilla. Komission toimenpiteen jälkeen Insurance Link -järjestelmään voi nyt päästä oikeudenmukaisin, läpinäkyvin, objektiivisin ja syrjimättömin perustein.¹³²

Veropolitiikkaa täydentävä kilpailupolitiikan täytäntöönpano

Unionin tuomioistuimen tuomio asiassa Fiat Chrysler/Luxembourg

Unionin tuomioistuin kumosi marraskuussa 2022 unionin yleisen tuomioistuimen tuomion¹³³ ja komission vuonna 2015 tekemän päätöksen, jonka mukaan Luxemburg oli verotusasiassa annetulla ennakkoratkaisulla myöntänyt Fiat Chrysler/Luxemburgille sääntöjenvastaisen verohelpotuksen.¹³⁴ Unionin tuomioistuin totesi, että kun selvitetään, onko valtiontuesta aiheutunut yritykselle sääntöjenvastainen valikoiva etu, vertailukohtana käytettävää normaalia verotusjärjestelmää valittaessa olisi otettava huomioon ainoastaan kyseisessä jäsenvaltiossa sovellettava kansallinen lainsäädäntö. Unionin tuomioistuin vahvisti, että jäsenvaltioiden sellaisilla aloilla myöntämiä valtiontukia, joita ei ole yhdenmukaistettu unionin oikeudessa, ei suljeta valtiontukisääntöjen soveltamisalan ulkopuolelle.

¹²⁷ Asia SA.100687, Puola – Likvidaatituki Getin Noble Bank SA:lle, ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_5922

¹²⁸ Asia SA.103437, Puola – Luotto-osuuskuntien hallitun likvidaatiojärjestelmän jatkaminen kahdennentoista kerran, EUVL C 348, 9.9.2022, s. 8.

¹²⁹ Asia SA.102499, Irlanti – Luotto-osuuskunta-alan rakenneuudistus- ja vakautusjärjestelmän jatkaminen 15. kerran, EUVL C 220, 3.6.2022, s. 1; asia SA.104441, Irlanti – Luotto-osuuskunta-alan rakenneuudistus- ja vakautusjärjestelmän jatkaminen 16. kerran, EUVL C 422, 4.11.2022, s. 2.

¹³⁰ Asia SA.100262, Italia – Covid-19 – Italian pienten pankkien hallitun likvidaatiojärjestelmän jatkaminen, EUVL C 1235, 25.3.2022, s. 2.

¹³¹ Asia SA.100943, France – 2e modification du dispositif IR-PME pour les investissements dans les FCPI et FIP, EUVL C 135, 25.3.2022, s. 4.

¹³² Asia AT.40511, Insurance Ireland – Vakuutuskorvaustietokanta ja sen käyttöehdot. Ks. [AT_40511_8511226_4076_3.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/AT_40511_8511226_4076_3.pdf)

¹³³ Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 24.9.2019, T-755/15 ja T-759/15, Luxembourg ja Fiat Chrysler Finance Europe v. komissio, ECLI:EU:T:2019:670.

¹³⁴ Unionin tuomioistuimen tuomio (suuri jaosto) 8.11.2022, yhdistetyt asiat C-885/19 P ja C-898/19 P, Fiat Chrysler Finance Europe ja Irlanti v. Euroopan komissio, ECLI:EU:C:2022:859.

Komissio varmistaa edelleen kaikilla käytettävissään olevilla välineillä, etteivät sääntöjenvastaiset verohelpotukset tai aggressiiviset verosuunnittelutoimenpiteet, joilla suositetaan kansainvälisiä yrityksiä, vääristä vapaata ja tasapuolista kilpailua sisämarkkinoilla. Yksi tällainen väline on EU:n valtiontukisääntöjen soveltaminen, jossa otetaan kaikilta osin huomioon unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö.

5. Kilpailupolitiikka eurooppalaisessa ja maailmanlaajuisessa kontekstissa

5.1 Voimien yhdistäminen eurooppalaisen ja maailmanlaajuisen kilpailukulttuurin muovaamiseksi

Yhtenäistä politiikkaa Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston avulla

Komissio jatkoi vuonna 2022 työtä SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston kautta.¹³⁵ Asetuksen (EY) N:o 1/2003 keskeisiin yhteistyö- ja tukimekanismeihin kuuluu kansallisten kilpailuviranomaisten velvollisuus ilmoittaa komissiolle uudesta tutkinnasta jo ensimmäisen virallisen tutkintatoimenpiteen yhteydessä sekä velvollisuus kuulla komissiota suunnitelluista päätöksistä. Vuonna 2022 verkostossa käynnistettiin 148 uutta tutkintaa ja toimitettiin 78 suunnitteilla olevaa päätöstä.

EU:n kilpailusääntöjen noudattamisen yhdenmukainen valvonta eri lainkäyttöalueilla varmistetaan asetuksessa (EY) N:o 1/2003 säädetyn yhteistyön lisäksi myös muilla Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston yhteistyömekanismeilla. Verkoston jäsenet kokoontuvat säännöllisesti keskustelemaan uusimmista käsiteltäväksi otetuista tapauksista, poliittisista kysymyksistä ja strategisesti tärkeistä asioista. Vuonna 2022 monialaiset työryhmät ja alakohtaiset alaryhmät pitivät 45 kokousta, joissa kansallisten kilpailuviranomaisten virkamiehet vaihtoivat näkemyksiä ja kokemuksia.

Säännöllinen ja rakentava toimielinten välinen vuoropuhelu

Euroopan parlamentti, neuvosto, Euroopan talous- ja sosiaalikomitea ja alueiden komitea ovat komission keskeisiä kumppaneita kilpailupolitiikkaa koskevassa jatkuvassa vuoropuhelussa.

Johtava varapuheenjohtaja Vestager osallistui Euroopan parlamentissa vuonna 2022 useisiin näkemystenvaihtoihin tai rakenteellisiin vuoropuheluihin muun muassa talous- ja raha-asioiden valiokunnan (ECON), teollisuus-, tutkimus- ja energiavalioikunnan (ITRE), sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnan (IMCO) sekä työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan (EMPL) kanssa. Lisäksi johtava varapuheenjohtaja Vestager osallistui täysistuntokeskusteluihin kilpailupolitiikasta, digimarkkinasäädöksestä, ulkomaisia tukia koskevasta asetuksesta ja (muun muassa valtiontukien avulla toteutettavasta) EU:n vastauksesta Yhdysvaltojen inflaationhillintälakiin.

¹³⁵ Komission tiedonanto yhteistyöstä kilpailuviranomaisten verkostossa, EUVL C 101, 27.4.2004, s. 43 ja EUVL C 374, 13.10.2016, s. 10.

Heinäkuussa 2022 antamassaan kirjallisessa vastauksessa kilpailupolitiikkaa koskevaan Euroopan parlamentin päätöslauselmaan (esittelijä Schwab, EPP, DE), komissio nosti esiin muun muassa covid-19-pandemiaan liittyvien tilapäisten valtiontukipuitteiden asteittaisen lakkauttamisen, valtiontukitoimenpiteitä koskevien tilapäisten kriisipuitteiden hyväksymisen talouden tukemiseksi Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen, ulkomaisia tukia koskevan asetuksen ja kolmikantaneuvottelujen päätökseen saattamisen, digimarkkinasäädöksen ja sen sujuvan ja nopean täytäntöönpanon, kilpailusääntöjen meneillään olevan ennennäkemättömän uudelleentarkastelun (johon kuuluu uusien ilmasto-, ympäristö- ja energiatuen suuntaviivojen¹³⁶ hyväksyminen), uuden vertikaalisia rajoituksia koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen ja uudet vertikaalisia rajoituksia koskevat suuntaviivat sekä markkinoiden määritelmää koskevan tiedonannon meneillään olevan uudelleentarkastelun.

Johtava varapuheenjohtaja Vestager osallistui neuvostossa vuonna 2022 kilpailupolitiikka-asioita koskevaan näkemystenvaihtoon ja keskusteluihin, muun muassa useisiin kilpailukykyneuvoston (sisämarkkinat ja teollisuus) kokouksiin.

5.2 Kilpailupolitiikkaa koskeva maailmanlaajuinen yhteistyö

Monenväliset suhteet

Komissio jatkoi vuonna 2022 aktiivista toimintaansa kilpailuun liittyvillä kansainvälisillä foorumeilla, kuten OECD:n kilpailukomiteassa, kansainvälisessä kilpailuviranomaisverkossa (ICN), jossa komissio otti vastaan kolme vuotta kestävästä tehtävään sulautumia käsittelevän työryhmän yhtenä puheenjohtajana, sekä YK:n kauppajärjestön kehityskonferenssissa (UNCTAD). Komissio jatkoi toimiaan kansainvälisten valtiontukisääntöjen parantamiseksi. Näiden sääntöjen uudistaminen on yksi EU:n tärkeimmistä painopisteistä Maailman kauppajärjestön kauppasääntöjen nykyaikaistamisessa.

Kahdenväliset suhteet

Komissio ja Yhdysvaltojen kilpailuviranomaiset järjestivät lokakuussa 2022 EU:n ja Yhdysvaltojen yhteistä teknologiakilpailupolitiikkaa koskevan vuoropuhelun toisen kokouksen, jossa käsiteltiin yhteistyötä tasapuolisen kilpailun varmistamiseksi ja edistämiseksi digitaalisella alalla.¹³⁷ Touko- ja joulukuussa 2022 järjestettiin kaksi EU:n ja Yhdysvaltojen kauppajärjestön ministerikokousta. Kokousten tuloksena saatiin aikaan hallinnollinen järjestely EU:n ja Yhdysvaltojen puolijohdeteollisuudelle antamaa julkista tukea koskevan vastavuoroisen tiedonvaihdon yhteisestä mekanismista.¹³⁸

¹³⁶ Komission tiedonanto Vuoden 2022 suuntaviivat ilmastotoimiin, ympäristönsuojeluun ja energia-alalle myönnettävälle valtiontuelle (EUVL C 80, 18.2.2022, s. 1).

¹³⁷ Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_6167

¹³⁸ Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_22_7433

Komissio jatkoi vuonna 2022 kilpailupolitiikkaa koskevaa yhteistyötään kolmansien maiden kanssa, mukaan lukien teknisen yhteistyön ohjelmat useiden Aasian¹³⁹ ja Afrikan¹⁴⁰ maiden kanssa. Komissio jatkoi vuonna 2022 neuvotteluja vapaakauppasopimusten tekemisestä Australian, Intian ja Indonesian kanssa ja saattoi vapaakauppasopimusneuvottelut Uuden-Seelannin ja Uzbekistanin kanssa päätökseen. Komission tärkeimpänä ehdokasmaita¹⁴¹ ja mahdollisia ehdokasmaita¹⁴² koskevana politiikkatavoitteena on avustaa niitä oikeudellisten kehysten luomisessa ja hyvin toimivien riippumattomien kilpailuviranomaisten perustamisessa.

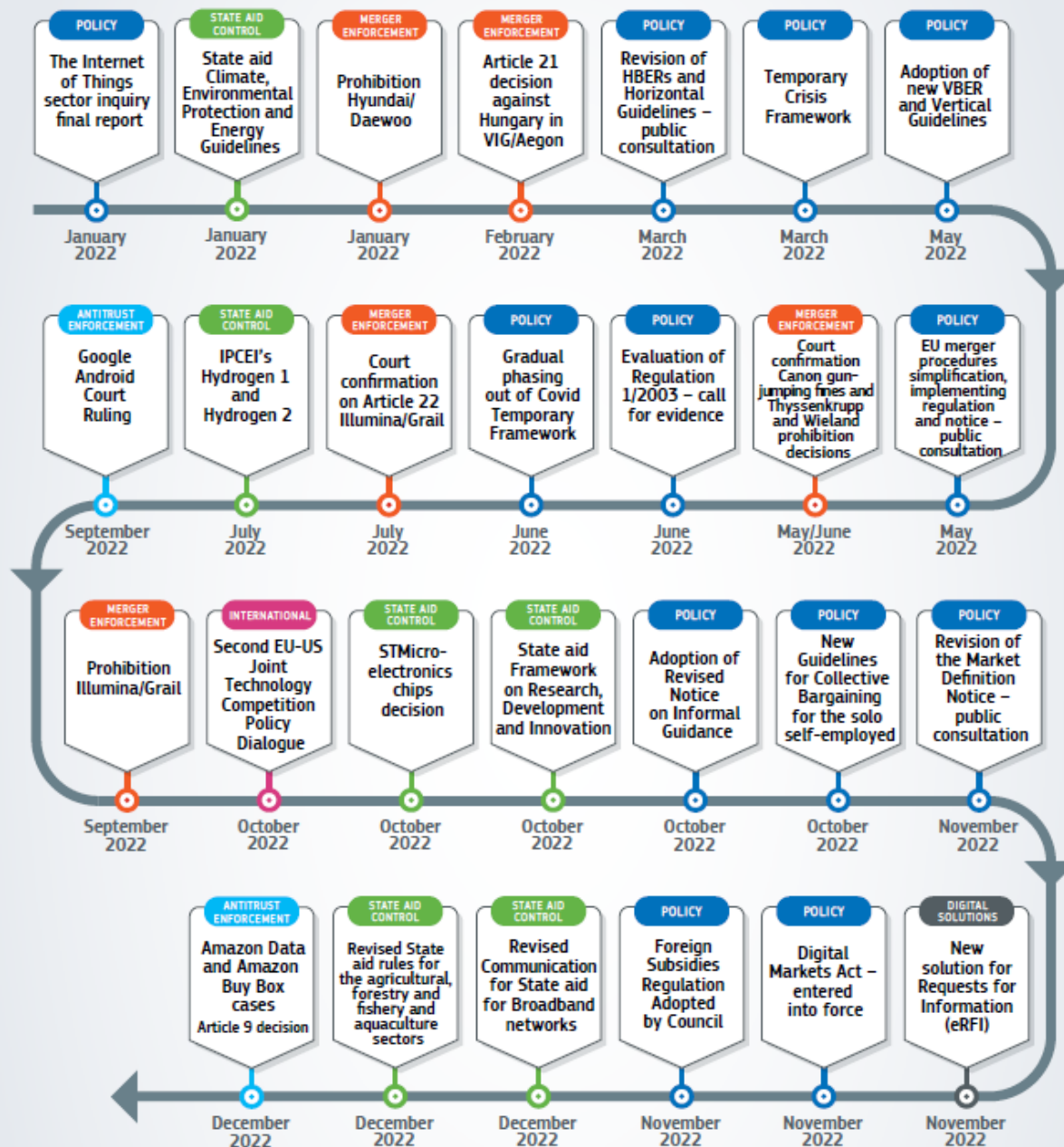
¹³⁹ Ks. <https://asia.competitioncooperation.eu>

¹⁴⁰ Ks. <https://africa.competitioncooperation.eu>

¹⁴¹ Maat, joille Eurooppa-neuvosto on myöntänyt ehdokasmaan aseman Euroopan komission suosituksen perusteella: Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Moldova, Montenegro, Pohjois-Makedonia, Serbia, Turkki ja Ukraina.

¹⁴² Mahdolliset EU:n jäsen ehdokkaat: Georgia ja Kosovo.

2022 AT A GLANCE

ANTITRUST ENFORCEMENT	ANTITRUST ENFORCEMENT	MERGER ENFORCEMENT	STATE AID CONTROL	STATE AID CONTROL	STATE AID CONTROL	DIGITAL SOLUTIONS	ADVOCACY
6 Statements of Objections	3 Article 9 decisions	12 Merger commitment decisions	Number of State aid decisions	>120 TCF-related decisions	IPCEIs microelectronics, cloud computing, health in progress	Digital solutions in place to support the implementation of the Digital Markets Act	Making Markets Work for People Conference Brussels
3 investigation openings	2 settlement decisions	4 abandonments in Phase II	~800				